

Swapují i babičky a děti,
říká Kristýna Holubová ... 6/

2 / 2024

PRAŽSKÁ EVVOLUCE

magazín o ekovýchově v Praze

ÚVODNÍK

Pokud rádi nakupujete oblečení, tak dál nečtěte, protože tohle je úvodník terapeutický pro ty, kdo nesnáší nakupování oblečení. A zejména pro ty, kteří nesouhlasí s tím, že se nošením oblečení ničí, takže je potřeba ho vyhodit a koupit nové. Já s tím nesouhlasím!

Základní výchozí bod je, že nesnáším nakupování oblečení. Z hromady štendrů a fochů s oblečením v obchodě se mi dělá úzko.

V dětství nakupování oblečení končilo tím, že jsme koupili něco, co se mi ve skutečnosti nelíbilo, ale radši jsem řekl, že dobrý, že tohle budu nosit, i když jsem to potom nenosil.

V dospělosti mi hodně pomohlo, že už jsem nemusel chodit nakupovat oblečení s maminkou.

V dospělosti mi hodně pomohly second handy. Štendry pro pány jsou maximálně dva. Z kalhot je na štendru v mé velikosti dva,

či dokonce jen jeden kus. Na první pohled vím, jestli jo, nebo ne. Od příchodu do odchodu to může být třeba osm minut. To se celkem dá.

Co ale bytostně nesnáším, je toto. Oblíbím si nějaký kus oblečení. Pak ho nosím, protože je oblíbený. Nošením se to oblečení onosí, tu vykoukne loket, tu se prosoupe kapsa, tu celý kus oblečení zmizí, protože manželka rozhodne, že „tohle už je pro ostudu“.

Za mimořádnou nespravedlivost tohoto světa považuju to, že kusy oblečení, které nemám v oblíbě a na nichž mi tedy vůbec nezáleží, jsou ve skříni pořád a nic jim není.

S botama to mám jakbysmet.

Konec terapie. Snad se vám ulevilo. Mně ne. Cítím, že mě opouští moje oblíbená mikina.

Martin Mach Ondřej

SLOVO KOORDINÁTORA

Milé čtenářky a milí čtenáři,

letošní druhé číslo věnujeme textilu, udržitelné módě a tématům souvisejícím.

Dozvíte se mnoho zajímavostí o životním cyklu textilu a oblečení, o ekologické a vodní stopě oblečení, o odvrácené straně textilního průmyslu nebo o udržitelných aktivitách ve světě módy a oblékání. Pokud ještě nevíte, co je to SWAP, pak jste tu správně.

V aktuálním čísle našeho časopisu nechybí rubrika o aktivitách a projektech pražských spolků a ekocenter a Jan Moravec nás ve svých pravidelných toulkách pozval do přírodní rezervace Radotínské údolí, za motýly, lučními květinami a dalšími obyvateli zdejších stránek a luk.

Přeji Vám hezké čtení a prosluněné letní dny.

Petr Holý
Koordinátor oblasti EVVO v Praze

OBSAH

Pražská EVVolute

2 / 2024

Pro hlavní město Prahu 13. 6. 2024 vydal BEZK, z. s.
Obsahové zaměření časopisu je připravováno
ve spolupráci s Poradní skupinou EVVO.
portalzp.praha.eu/evvo

BEZK

Letohradská 17

170 00 Praha 7

www.bezk.cz

redakce@prazskaevvolute.cz

www.prazskaevvolute.cz

Vydání připravil: Martin Mach Ondřej

Grafický návrh a sazba: Matouš Janů

Korektura: Tereza Münz

Foto na titulní straně: [micheile henderson](#) / [Unsplash](#)

Uzávěrka dalšího čísla: 27. 8. 2024

4/ **Pavla Antonínová**
Kam s ním?

6/ **Swapují i babičky a děti, říká Kristýna Holubová**

10/ **Zdeňka Vítková**
Co jste o textilu vědět nechtěli

14/ **Zdeňka Vítková**
Ekologické stopy našeho oblečení

18/ **Zdeňka Vítková**
Co s vyřazeným textilem?

21/ **Martin Mach Ondřej**
Pleny

23/ **Jan Moravec**
Do Radotínského údolí nejen za motýly

28/ **Co se děje v...**

51/ **Kalendář akcí**

Pavla Antonínová

Kam s ním?

V hierarchii nakládání s odpady stojí na prvním místě předcházení jejich vzniku. V rámci spolupráce s diakonií Broumov probíhá na všech sběrných dvorech hl. m. Prahy od roku 2015 sběr obnošeného textilu, oděvu a obuvi. V roce 2023 bylo na sběrných dvorech vysbíráno celkem 29,6 tun starého textilu.

Veškerý textil se z 98 % smysluplně využije k materiální pomoci. Z nevhodného materiálu pro humanitární účely se vytváří čistící plachetky a 5 % se využívá jako alternativní palivo do cementáren.

Kontejnery na použitý textil jsou umísťovány rovněž v ulicích města, a to na základě smluv uzavřených mezi společnostmi zabývajícími se sběrem použitého textilu a úřady městských částí.

V rámci předcházení vzniku odpadu organizujeme i kurzy úprav a upcyclingu na UMPRUM,

kteří probíhají díky podpoře hlavního města Prahy v pěti termínech v průběhu roku 2024 ve zkušebním režimu, nicméně na základě kladných ohlasů již proběhlých dvou opakování, budeme ve spolupráci zcela jistě pokračovat.

Kurzy se konají v termínech 23. března, 13. dubna, 21. září, 19. října a 23. listopadu vždy od 10.00 do 15.00 na hlavní budově UMPRUM na nám. Jana Palacha 80. Kapacita 1 kurzu je 8 osob, přičemž si účastníci přinesou 1–2 kusy oděvu, který chtějí opravit či přetvořit.

Kurzy na UMPRUM jsou součástí projektu „Reuse na školách“, kdy se snažíme vybavené dílny v odborně zaměřených školách nabídnout široké veřejnosti. Koncept se takto osvědčil na Střední odborné škole Jarov, kde jsou veřejnosti k dispozici dílny a nářadí na opravu drobného nábytku. Kurzy probíhají vždy pod odborným dohledem mistrů a v časech, kdy dílny nevyužívají studenti, tzn. o víkendech.

Snažíme se tak občanům hl. m. Prahy nabídnout alternativy k vyhození textilu či nábytku a naučit je techniky a postupy, díky nimž si budou moci opravit doma i další věci, případně budou nabyté zkušenosti sdílet v rámci rodiny, mezi přáteli či známými. Postupně tak chceme podpořit

Swap se dá za pěkného počasí udělat i venku.

změnu smýšlení ve společnosti směrem k udržitelnému způsobu života. Plníme tím rovněž klimatický závazek Prahy a strategii Cirkulární Praha 2030.

Ve spolupráci s městskými částmi pořádáme i tzv. reuse dny neboli swapy, kde je textil převažujícím prvkem. Občané jsou s předstihem informováni o hlavním motivu akce, tedy že na předem určené místo a v daném

Co se starým oblečením? Na UMRUM vás naučí upcycling.

Swapy lze úspěšně organizovat i interně v rámci organizací, což se nám potvrdilo i na Magistrátu hl. m. Prahy. V letošním roce budeme pořádat již šesté opakování akce určené pro zaměstnance. Swap se stal mezi kolegy oblíbeným a návštěvnost neustále roste. Vypracovali jsme proto metodiku, jak takový swap uspořádat, a poskytli ji městským částem, aby i oni mohli v rámci úřadů podobné prospěšné akce jednoduše zorganizovat.

Vzhledem k nové povinnosti obcí separované sbírat textilní odpad od roku 2025 si nechalo hl. m. Praha zpracovat Studii materiálových toků textilu na území města, přičemž z této studie vyplynulo několik témat, kterým se město bude věnovat, například podpora míst v online i offline prostoru, která přispívají k prevenci vzniku odpadu; zvýšení míry třídění, opětovného použití a recyklace textilních výrobků; podpora zavádění nových technologií či edukace veřejnosti a popularizace tématu.

K naposledy zmíněnému připravuje Praha na přelomu května a června happening, kde bychom rádi téma textilního odpadu zhmotnili a ukázali veřejnosti reálná množství textilu, která domácnosti produkují. Následovat by měla debata s klíčovými stakeholdery v této oblasti včetně zástupců MŽP, výrobců či zpracovatelů textilu. Praha již nyní plní

časé mohou přinést své přebytky z domácnosti, které již nepotřebují, ale někomu jinému mohou ještě dobře posloužit.

V rámci samotné akce dojde k roztrídění přinesených předmětů, zároveň si účastníci mohou zdarma odnést, co by se jim hodilo. Celou tuto jednodenní akci doprovází edukační program z oblasti udržitelných spotřebních návyků a problematiky předcházení vzniku odpadu.

Současně probíhají workshopy na téma oprav oděvů a renovace nábytku či se zaměřením na současné trendy v oblasti udržitelnosti. V letošním roce se uskuteční 18 reuse dnů v různých městských částech za finanční a metodické podpory Magistrátu hl. m. Prahy.

RE-USE NA ŠKOLÁCH

23. 3. 2024 | 13. 4. 2024 | 21. 9. 2024
19. 10. 2024 | 23. 11. 2024

Kurz úprav a upcyclingu textilu

Máte doma oblíbené šaty nebo kalhoty, které potřebují jen zkrátit, zalahat či přetvořit v něco nového a unikátního?
Přihlaste se na náš kurz!

Co je vhodné přinést na kurz?
1-2 ks textilu

Cena kurzu
900 Kč

Kde?
Vysoká škola
Uměleckoprůmyslová v Praze
nám. J. Palacha 80
116 93 Praha 1

Co si odnesete?
Přehrazení kusů látky,
nové znalosti a postupy

registrace na:
kurzyumprum.cz

umprum.cz
odpady.praha.eu

povinnost odděleného sběru textilu, nicméně rádi bychom šli nad rámec legislativních povinností a téma textilního odpadu, které je prozatím možná trochu opomíjeno, více otevřeli a aktivně řešili.

Ing. Ph.D. Pavla Antonínová je specialista odpadového hospodářství Magistrátu hl. m. Prahy.

Swapují i babičky a děti, říká Kristýna Holubová

Tým Swap Prague. Kristýna Holubová je úplně nahoře. Foto: [Jonatan Jan](#)

Swap je událost, na kterou člověk přinese oblečení a další věci z domácnosti, které už nepotřebuje, a z ní si naopak může domů odnést věci darované jinými, které se mu hodí.

Kristýna Holubová a Lucie Poubová uspořádaly první takovou akci v Praze před osmi lety, a protože o ni byl zájem, zorganizovaly ji znovu. A znovu... A založily spolek Swap Prague, který pořádá pravidelné akce pro veřejnost i swapy ve školách a firmách.

Na jejich nedávný dvoudenní swap v Radlické kulturní sportovní přinesli lidé přes dvě tuny věcí a na místě našlo nového majitele 90 % z nich.

Co swapy odlišuje od jiných podobných akcí? Z jakých různých důvodů na ně lidé chodí? Na tyto otázky odpovídala za Swap Prague Kristýna Holubová.

V čem se swapy liší od tradičních bazarů, jaké lidé doposud znali?

Swap je spíš o sdílení, o nových návycích. Má to atmosféru spíš slavnosti, komunitní

Kristýna Holubová organizuje od roku 2016 společně s Lucií Poubovou akce, na kterých si lidé vzájemně směňují věci, tzv. swapy. Pod značkou Swap Prague pořádají akce pro veřejnost, školy i firmy a ukazují jim tak cirkulární ekonomiku v praxi.

události než klasického „blešáku“. Jsou tam i jiné roviny, než že kupujete použité věci.

Na našich akcích se neplatí za jednotlivé kousky. Jde tady vyložené o výměnu věcí navíc, co má každý doma. Lidé na swapy nosí i nové věci, které si neuvážene koupili. Mohou tam být retro, vintage věci.

Jako základ pro všechny swapery máme pravidla, kodex ideálního účastníka našich akcí. A toho by se měli lidé držet.

Nazývat to „bazar“ by pro nás v tomto bylo omezující, i když si je to samozřejmě velmi blízké.

Proto používáte pro tyto akce anglický název „swap“?

Ano, používáme „swap“ právě proto, aby se to nezaměňovalo s bazarem nebo bleším trhem.

Swap je sice nové slovo, ale ujalo se. Je napoprvé zvláštní, ale podle mě, jak ho někdo jednou podruhé vidí, tak si ho zapamatuje. Začaly jsme ho používat i jako sloveso. Teď „swapuje“ i moje babička, i děti „swapují“, všechny generace „swapují“.

Zavést to slovo se nám s Luckou a naší iniciativou celkem úspěšně povedlo, už se

objevuje i v grantových programech nebo jako název akcí různé po republice.

Co lidi na swap přivádí? Chodí tam spíš za módou, z důvodu ušetřit nebo kvůli ekologii?

Lidé na swap chodí za spoustou věcí. Chodí kvůli setkání s lidmi, chodí si něco „ulovit“, za adrenalinem.

Někdo chce určitě i ušetřit. Finanční motivace je hlavně ze začátku, když jde člověk na swap poprvé. Ale ono to vyžaduje trochu času, než si v něm člověk něco pro sebe najde. Záleží také na štěstí.

Lidé chodí i proto, aby získávali věci eticky. Už ví, že se textil nevyrábí úplně nejlíp vzhledem k lidem a k životnímu prostředí.

Takže je to směs různých motivací. Někdo má jednu, někdo jich má víc. A někdo se chce třeba jenom úplně zbavit věcí, co vytrídí. Přijde mu jako dobrý projekt, tak to přinese a rozebere se to na místě.

Přijde mi, že swapy mají samé výhody. Jsou lokální, nevznikají ani žádné další odpady a emise z přepravy balíčků. Mají vůbec nějakou nevýhodu?

Může se stát, stejně jako na blešáku, že přijdete a nic si nevyberete. Nic vám nepadne

Swapnout se dají i bytové květiny.

do oka. Nebo na něm bude hodně lidí a vybírání bude tak rychlé, dynamické, že můžete být zklamaný, že pro sebe nic nenacházíte.

Občas se to stává a potom se s tím člověkem, kterého zrovna nic neoslovilo, nějak dohodnete, aby byl happy.

Já třeba osobně jako organizátorka nemám na swapech moc čas lovit. A i když mám, tak

jen velmi zřídka něco najdu, protože mám takový specifický styl. Když máte nějaký styl oblékání, když už víte, co vám sluší, a vybíráte z úzké škály módy, tak tím míň se do vás swap může trefit.

Ale přesto všechno tak vím, že když swapy zahrnete mezi své způsoby, jak si pořizovat věci, že se to dlouhodobě vyplatí.

Třeba se mi stalo, že jsem tři akce nic nenašla, a pak jsem našla kašmírové sako, které by nové stálo 20 tisíc, nosím ho prakticky neustále a nehne se.

Takže ano, krátkodobě může být člověk zklamaný, ale dlouhodobě se to vyplatí. Kromě toho swapování samozřejmě mění i způsob uvažování nad věcmi a jejich pořizováním.

Kde končí věci, které se na swapu nerozeberou?

Věcí, které se nerozeberou, je vlastně docela málo, všechno měříme. Věci, které se na akce donesou, vážíme a víme, že zbyde maximálně 15 %, kolikrát i pouze 10 % věcí. Takže 90 % věcí se rozebere na místě.

Ale v tom množství, ve kterém se věci na naše akce nosí, je i těch 10 nebo 15 % pořád spousta věcí. Může to být třeba 10, 20, 30 velkých pytlů. A o ty se nám stará organizace

Potex, která po akci věci odveze. A pak to třídí dál, podle svého uvážení.

Někdy, když máme možnost a když jsou ty věci ještě dobré, pár kousků schováme na začátek další akce.

Součástí Vašich swapů je často i doprovodný program. Mají lidé zájem o osvětové filmy a přednášky nebo užívají nabízenou opravu oděvů?

Opravy u naší švadlenky Jiřinky jsou velmi oblíbená služba. Lidi k ní nosí oblečení, které potřebují nějak upravit či vyspravit. To funguje krásně.

Nebo jsou oblíbené přednášky o stylingu, třeba od Kamily Vodochodské nebo Adély Paroulkové, která mluví o Kibbe stylingu. Upcyclingové workshopy pro děti jsou také hodně populární.

Pořád vymýšlíme něco nového. Nedávno jsme začaly zvát babičky z Elpidy, které ostatní učí plést ponožky, funguje to fantasticky.

Liší se veřejně přístupné swapy od těch na školách a ve firmách?

V základu asi ne. Na soukromých swapech lidé neplatí vstupné, zaplacené je to od té

A tady to teď musíš ubrat. Takhle...

firmy. Zaměstnanci to mají jako firemní benefit.

Máme krásnou dlouhodobou spolupráci třeba s magistrátem, který dělá swap v rámci svých interních aktivit pro své zaměstnance už několik let. Krásně se tam tyto akce zajely, pořádají se jednou nebo dvakrát do roka. Je to aktivita, o kterou si zaměstnanci sami píšou, těší se na ni a jsou na ni krásné ohlasy.

Jak probíhají swapy na školách?

Minulý rok jsme je měly asi na deseti pražských školách. Většinou je to akce pro celé rodiny školáků.

V rámci jejich doprovodného programu nebo projektu Cirkulární škola jsme pak dělaly i workshopy pro děti. Tím, že už někde nemají ve škole pracovní výchovy, mohou si s námi vyzkoušet základy zažívání, šití. Nebo pomalovat a upcyclovat triko, které si ušpinily a už nejde vyprat.

S úplně malými dětmi jsme navlékaly jehlu a nit a dělaly uzlík. A i ty malé děti dokážou nakonec něco ušít.

Čím to, že se vaše swapy staly hned od začátku mezi lidmi oblíbené?

Máme za sebou nějaké zkušenosti. V mém případě třeba z oboru komunikace. Snažily jsme se to vždy po všech stránkách dělat nejlépe, jak jsme v tu chvíli mohly. Jak textově, vizuálně, tak na místě organizačně. A s každou akcí, kterou jsme uskutečnily, jsme to vylepšovaly a to platí dodnes.

Zároveň jsme měly, myslím si, štěstí v načasování. Sešlo se to asi v nějakou dobrou chvíli. Veřejnost už byla připravená na takovéto akce.

A lidi, co přišli, měli takový zážitek, že příště přišli třeba s celou rodinou. Takhle se to nabalovalo.

Radíte i lidem, kteří chtějí zorganizovat svůj vlastní swap?

Ano, na podzim budeme mít zdarma on-line školení pro pořadatele swapů. Přesné datum ještě nevíme, zájemci se ho dozví na našich sociálních sítích.

Je to asi hodinové, dvouhodinové školení, kde radíme, jak swap dobře připravit, aby to bylo pro návštěvníky přehledné, hezké a zároveň funkční. Jak co nejvíc vytěžit z prostoru a z té akce.

V jeden čas jste mluvily o snu otevřít swap obchodní dům. Máte tento sen pořád?

Pořád. Zatím se nám podařilo otevřít velký swap na týden v holešovické tržnici. A určitě nám tady pořád takové větší hezké místo chybí.

Rozhovor vedla Zdeňka Vítková.

Foto: [Jonatan Jan](#)

KODEX OSTŘÍLENÉHO SWAPERÁ

- » Na swap se chodí hlavně kvůli tomu, že lokální výměna je nejšetnější a nejúčinnější způsob ekologického získávání věcí.
- » Na swap čili výměnu nosíme jen věci ve skvělém stavu a čisté, prostě takové, které bychom třeba darovali s radostí i svým přátelům.
- » Záměrem je udělat radost ostatním, zbavit se věcí smysluplně a nechat se překvapit, co pro nás swap přichystal.
- » Je dobré si dát záměr, co potřebujeme, pak většinou najdeme na swapu právě takový potřebný poklad, respektive se nám snadněji ukáže.
- » Ze swapu si odnášíme věci, které činí radost nebo je potřebujeme pro sebe a své nejbližší: v rozumném množství, ze zkušenosti víme, že cca 10 ks na osobu vám udělá největší radost.
- » Ohleduplnost k ostatním je zákon, zrovna tak navrácení věcí na svá místa a ramínek na třídníru.
- » Swap je zábava, ale i životní styl a příležitost ke sdílení, využijme toho maximálně.

Zdeňka Vítková

Co jste o textilu vědět nechtěli

V oblečení se chceme cítit „jako v bavlnce“, lehce, ochráněni před nepřízní počasí i jinými vlivy okolí. I oblečení samotné by mělo být čisté, bezpečné. Vždyť je v kontaktu s kůží, naším největším orgánem. Jenže textilní průmysl je ve své podstatě dost toxický.

Studie *The environmental price of fast fashion* uvádí, že se v něm v různých fázích výrobního procesu používá více než 15 000 chemikálií.

Jsou mezi nimi pesticidy a další agrochemikálie aplikované zejména při pěstování bavlny. Další chemikálie se používají během strojového zpracování vláken (různá mazadla, rozpouštědla ad.) a výrobě látek (bělidla, změkčovadla, barviva, voděodolná a další pomocné látky).

Přibližně 80 % textilu na evropském trhu se ale vyrábí mimo EU, což ztěžuje přehled nad druhem a množstvím skutečně užívaných chemikálií.

V jedné švédské studii analyzovali 2 450 chemikálií souvisejících s textilní výrobou. Nebezpečné vlastnosti mělo 10 % z nich. Tyto látky se mohou v těle akumulovat, způsobovat alergické reakce a další onemocnění včetně vyššího rizika rakoviny.

Plantáž s bavlnou připravená ke sklizni. Foto: Kimberly Vardeman / Flickr. Licence: CC BY 2.0

Největší zdravotní riziko představují toxické látky pochopitelně pro pracovníky v oděvním průmyslu, kteří s nimi přicházejí denně do kontaktu. Toxické látky následně ohrožují životní prostředí i obyvatele v okolí textilních továren. Část nebezpečných látek z výroby se ale v oděvech může dostat až ke spotřebiteli.

Některé látky mohou obsahovat podle ekologické organizace Arnika například bisfenoly, látky s nemačkovou úpravou formaldehyd, voděodolné oděvy teflon, který se rozkládá na perfluorované znečišťující látky, které najdeme ve všech vodách na planetě včetně živých organismů. Z hlediska vlivu na lidské zdraví vzbuzují obavy také azobarviva (ta byla v textilu v EU ale zakázána novelou směrnice týkající se výroby textilu v roce 2006), odpuzovače skvrn a vody, bromované zpomalovače hoření, ftaláty i některé vůně.

Největší riziko představují toxické látky pochopitelně pro pracovníky v oděvním průmyslu. Na snímku pálení zbytků z výroby, oděvní továrna Lesotho. Foto: Marcel Crozet / International Labour Organization / Flickr. Licence: CC BY-NC-ND 2.0

V evropských státech proto platí pro část z těchto látek, které jsou prokazatelně škodlivé, zákazy nebo limity. Ty se týkají především výrobků pro děti nebo výrobků, které přichází do přímého a dlouhodobého styku

s lidskou pokožkou. Už méně třeba bytového textilu.

Přesto se i na evropském trhu objevují oděvy, které tyto limity nesplňují. Největší riziko představují online e-shopy se sídlem mimo Evropskou unii. Ty bohužel představují mezeru v legislativě, protože se chovají jako dovozcí firmy a neplatí pro ně stejná pravidla jako pro ostatní prodejce či dovozce spotřebního zboží. Oblečení z e-shopů jako je Wish, Shein či Temu tak nemusí splňovat platné evropské normy týkající se bezpečnosti, správné deklarace materiálu na štítku oděvu nebo nepodléhá opatřením na ochranu spotřebitele jako je vrácení zboží apod.

Jak hledat bezpečné štít(k)y

Základní doporučení ekologických organizací, jak se chemickým látkám v textilu vystavovat co nejméně zní: kupovat oblečení nejlépe z přírodních materiálů a každý kus před použitím nejprve vyprat.

Náročnějším spotřebitelům mohou být ve snaze omezit umělou chemii ve svém oblečení na minimum vodítkem certifikáty či ekoznačky.

Oba nejznámější certifikáty jdou ve svých požadavcích nad platnou legislativu a nařízení REACH a zakazují nebo ještě přísněji

omezují výše uvedené zdraví škodlivé chemikálie.

Öko-Tex Standard 100 je jedna z nejznámějších certifikací. Především její I. kategorie určená oděvům pro děti do tří let.

Global Organic Textile Standard (GOTS) je certifikace určená pouze textilu z přírodních vláken, především biobavlny. Má dnes asi nejpřísnější požadavky nejen na chemickou

Do špatného počasí se nepromokavé oblečení hodí. Foto: Thor Edvardsen / Flickr. Licence: CC BY-NC-ND 2.0

nezávadnost, ale i další ekologická a sociální kritéria.

Do bláta i do vodičky

Některé rizikové chemikálie jsou však do oblečení kvůli žádoucím vlastnostem oděvů

přidávány záměrně. Například kvůli odolnosti před vodou.

Ekologická organizace Arnika nedoporučuje například nakupovat boty a oblečení z PVC. Ty totiž obsahují jako změkčovadla už zmiňované ftaláty, které se z bot a oblečení postupně uvolňují.

Problematická je u PVC také výroba a likvidace, při nichž se používají mnohé karcinogenní látky. PVC navíc nelze recyklovat.

Lepší alternativa je v případě holínek, pláštěnek a dalšího oblečení do bláta a deště podle Arniky kopolymer ethylenu a vinyl acetátu označovaný jako PEVA. Nebo kaučuk a polyuretan.

V poslední době se mluví o tzv. „věčných chemikáliích“, per- a polyfluoroalkylových látkách, zkráceně označovaných jako PFC či PFAS. Pro své nepřipékavé a voděodolné vlastnosti se využívají v kuchyňských potřebách (např. jako oblíbený teflon), ale i v nepromokavém oblečení a dalším textilu jako membrány nebo impregnace.

Většina z těchto několika tisíc člověkem vytvořených látek PFAS je perzistentních, tedy odolných vůči rozkladu. Což je dáno přítomností velmi pevné chemické vazby mezi fluorem a uhlíkem.

Když se dostanou do životního prostředí, v případě textilu nejčastěji praním, zůstávají tam, kontaminují vodu a s potravou se dostávají do našich těl. Odhaduje se, že je dnes v sobě má 99 % veškerých živých organismů na planetě. Našly se v plodové vodě i v mateřském mléce.

Některé z těchto látek jsou podle Arniky podezřelé karcinogeny, mohou mít vliv na plodnost u žen, zvyšují rizika vysokého krevního tlaku v těhotenství nebo mohou souviset s nižší porodní váhou novorozenců. Mohou poškozovat imunitní a endokrinní systém.

Zatím je zakázáno jen několik chemikálií z této velké skupiny, např. perfluorooktanová kyselina (PFOA). Přesto ji loňské testování našlo u 17 z 32 dětských bund zakoupených v posledních letech v evropských obchodech. Nejvyšší množství této látky podle Arniky vykazovala právě softshellová bunda od prodejce v České republice.

Nemusí přitom jít o zlou vůli výrobce, podle vědců může docházet k postupné degradaci fluorovaných polymerů s postranním řetězcem a složení a koncentrace sloučenin PFAS se tak může v textilu časem měnit. Spotřebitelé ani výrobci outdoorového oblečení proto vlastně nemohou vědět, jakým koncentracím těchto látek jsou vystaveni. To je jeden z důvodů, proč řada evropských

a amerických výrobců outdoorového oblečení již technologie na bázi PFAS opustila a EU je loni navrhla zakázat jako celou skupinu.

Dobrou zprávou je, že k impregnování textilu PFAS existují alternativy. Někteří prodejci nabízejí podle Greenpeace vodotěsnou outdoorovou výbavu na bázi dendrimerů (Bionic Finish Eco), vosků a parafinů (například corepel®) nebo silikonů. Alternativou k tradičním membránám jsou pak membrány

Odpadní voda z barvení džínoviny. Na snímku nádrže oděvní továrny v Lesothu. Foto: Marcel Crozet / International Labour Organization / Flickr. Licence: CC BY-NC-ND 2.0

Sympatex, PALTEX nebo Toray. Některé oděvní značky mají celou nebo alespoň část své kolekce tzv. PFC-free.

Ing. Zdeňka Vítková vystudovala Českou zemědělskou univerzitu, obor Aplikovaná ekologie. Je redaktorkou Pražské EVVolute.

Zdeňka Vítková

Ekologické stopy našeho oblečení

Tričko, džíny, šaty, bunda. Máme jich v domácnostech plné větší či menší skříně, jejich výběru věnujeme větší či menší pozornost. Jsou to naši každodenní společníci, tak samozřejmě a drobní, že nás jejich ohromný dopad na životní prostředí může překvapit.

Od spotřeby vody, chemikálií, energie při výrobě vláken a zpracování textilu přes přepravu a prodej oděvů až po jeho nošení a likvidaci. Módní průmysl má na životní prostředí vliv v každé své fázi.

A jeho dopady narůstají s tím, jak se zvětšuje a zrychluje sama produkce oblečení. Studie The environmental price of fast fashion uvádí, že módní značky nyní vyrábí ve srovnání s rokem 2000 téměř dvojnásobné množství oděvů.

„Žíznivá“ bavlna

Módní průmysl potřebuje velké množství vody, v roce 2015 asi 79 bilionů litrů vody. A část z ní se vrátí do prostředí znečištěna. Asi 20 % ze všech znečištěných vod v průmyslu jde na vrub právě výrobě a barvení textilu.

Nejvíce „žíznivé“ je pěstování bavlny. Water Footprint Network uvádí, že na vypěstování jednoho kilogramu bavlny je potřeba v průměru 10 000 litrů vody.

Zavlažování pole s bavlnou. Foto: Katie Nichols / ACES / Alabama Extension / Flickr. Licence: volné dílo

To znamená, že výroba jednoho trička spotřebuje asi 2 500 litrů vody už během zavlažování bavlníkových polí. A džíny vyžadují dokonce 8 000 litrů. Další voda se spotřebuje během bělení, barvení, tisku a konečné úpravy vznikajících oděvů.

Textilní výroba spotřebovala v uplynulých letech podle studie The environmental price

*Mikroplasty z řeky Patapsco pod mikroskopem.
Foto: Will Parson / Chesapeake Bay Program /
Flickr. Licence: CC BY-NC 2.0*

of fast fashion asi 44 bilionů litrů vody ročně na zavlažování (což je asi 3 % celosvětové závlahové vody), z nichž 95 % souvisí právě s výrobou bavlny. Kromě toho se na její pěstování celosvětově spotřebuje asi 6 % všech pesticidů.

Ekologické pěstování bavlny může spotřebovat dokonce více vody než běžná produkce. Na druhou stranu při konvenčním pěstování bavlny vzniká až 3,5× více CO₂ než během pěstování biobavlny.

Žrouti energie

Největším „žroutem“ energie jsou však umělá vlákna. Meidad Kissinger se svým týmem odhadl, že produkce textilu, společně s hliníkem, vytváří nejvíce skleníkových plynů na jednotku materiálu. Podle Mezivládního panelu pro změnu klimatu

(IPCC) je textilní průmysl zodpovědný asi za 10 % celosvětových emisí skleníkových plynů. Ostatně umělé materiály jako polyester nebo akryl se vyrábějí přímo z ropy a jejich výroba je energeticky náročná.

Nejlepší způsob, jak snížit emise CO₂ spojené s výrobou textilních vláken, by bylo podle odborníků nahrazení polyesteru, jehož produkce se však rok od roku stále zvětšuje, přírodními vlákny. Rostliny využívané v textilním průmyslu během svého růstu uhlík naopak pohlcují. Velmi nízké celkové emise uhlíku mají například vlákna z juty, lnu nebo konopí.

Další emise vznikají během dopravy. Z místa na místo se přepravují vlákna, látky a další komponenty i hotový textil. Dlouhé dodavatelské řetězce znamenají, že oblečení mohlo na své cestě od surového materiálu ke spotřebiteli i několikrát objet zeměkouli.

Typicky jsou oděvy přepravované kontejnerovými loděmi. Stále větší množství jich ale začíná být zasíláno letecky kvůli rychlosti v době on-line nakupování, upozorňuje studie *The environmental price of fast fashion* na nový trend.

Rychlá móda ale nemá negativní vliv pouze na životní prostředí. Za levným oblečením stojí také levná pracovní síla a špatné

pracovní podmínky. Zaměstnanci dostávají velmi nízkou mzdu, nemají bezpečné pracovní prostředí a jsou nuceni pracovat ve velmi dlouhých pracovních směnách. V souvislosti s módním průmyslem například v Číně se hovoří i o porušování základních lidských práv.

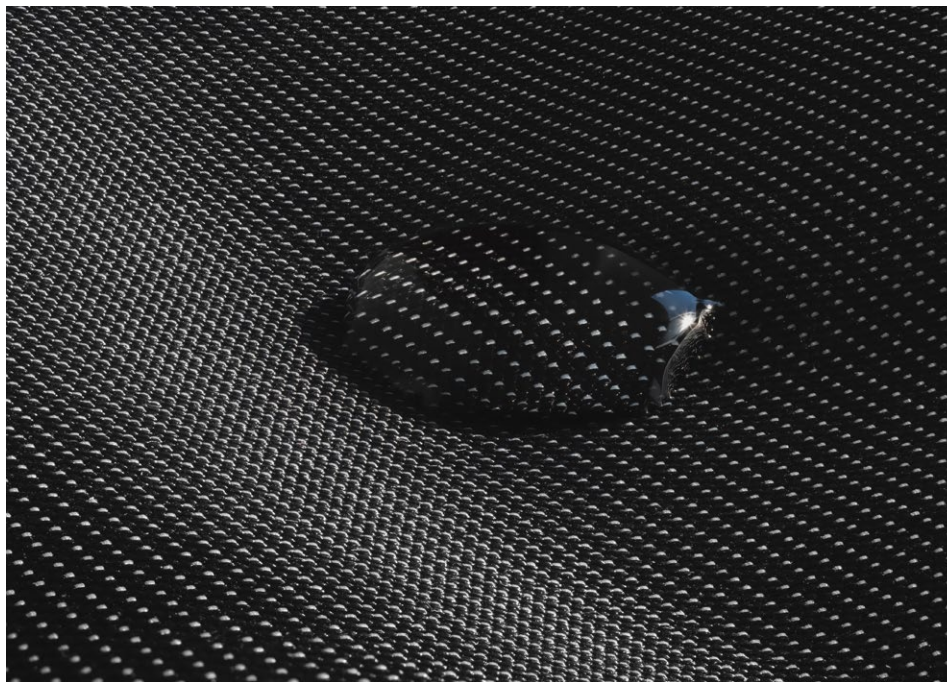
Na konci cesty

Zatímco má výroba textilu dopad na životní prostředí zejména v chudých zemích, kde se vyrábí, vznik textilního odpadu se týká celého světa.

Studie *The environmental price of fast fashion* odhaduje, že vzniká 92 milionů tun textilního odpadu ročně. Zatím se jen pro malou část z něj nachází využití, velká část končí ve spalovnách nebo na skládkách.

Dovoz obnošeného oblečení do afrických nebo jihoamerických zemí v množství větším, než jaké zvládnou vytřídit, vede ke vzniku obrovských skládek textilu i v těchto zemích.

Recyklace textilu je obtížná. Oblečení je často vyrobeno ze směsi různých vláken, která už od sebe nelze znovu oddělit. Podle už zmiňované studie se v roce 2015 recyklovalo pouze 15 % obnošeného textilního odpadu. A méně než 1 % se podařilo recyklovat do produktu stejně vysoké kvality.

Většina z recyklovaných textilií je recyklována na jiné, méně hodnotné produkty, jako jsou izolační a výplňové materiály nebo úklidové textilie.

Je to doma!

Ale ekostopa našeho oblečení není nulová ani ve chvíli, kdy jsme si ho už vyrobené

*Kapka vody na voděodolném polyesteru.
Foto: Petar Milošević / Wikimedia Commons.
Licence: CC BY-SA 4.0*

a dovezené odnesli z obchodu domů a nosíme ho.

Všechno to praní a žehlení spotřebovává další vodu a energii. Podle staršího odhadu

The Carbon Trust překonají emise CO₂ z 50 prání bavlněného trička už množstvím emisí z jeho textilní výroby.

Prát a žehlit bychom měli šetrně ale nejen kvůli úsporám energie a spotřebě vody, ale i kvůli tomu, že každý takový cyklus opotřebává textilní vlákna a snižuje životnost oblečení.

Navíc, když pereme oblečení z umělých materiálů, do odpadní vody se uvolňují tisíce mikroplastových vláken, která z ní nedokážeme v čistírnách vyfiltrovat. Z tohoto důvodu bychom si měli dát u nastavení pračky pozor, zda syntetické oděvy neodstřeďujeme zbytečně na nejvyšší stupeň nebo nedáváme do sušičky oblečení, které na to není podle informací na jeho štítku stavěné.

Pozor i na sušení oblečení na přímém slunci. Jeho silné paprsky mohou způsobit jeho rychlé vyblednutí, proto nenechávejte barevné oděvy na slunci příliš dlouho. Naopak bílému prádlu pobyt na sluníčku prospívá.

Nejšetrnější je totiž takové oblečení, které vydrží a nosí se dlouho.

Což není samozřejmé a jde to zcela proti trendům současné módní produkce. Ta je založená na levné rychlé produkci (proto se o ní mluví jako o „fast fashion“), na kvalitu

a životnost výrobků se příliš nehledí. Výsledkem je, že ve skříních máme mnohem více oblečení než dříve, ale příliš dlouho ho, ať už kvůli rychlému obnošení, nebo vyjití z módy, neunosíme.

Část českých spotřebitelů si to uvědomuje. Jak ukázal nedávný průzkum společnosti GLAMI, téměř třetina Čechů se už obchodům s rychlou módou z důvodu nízké kvality zboží vyhýbá. Další 6 % takové nákupy odmítá kvůli obavám o životní prostředí.

Skutečná cena oblečení

Alternativami k obchodům s fast fashion jsou odpovědné značky nebo lokální výrobci. Jejich zboží je sice dražší, ale z delšího hlediska se podle propagátorů udržitelné módy vyplatí. Místo pořizovací ceny totiž posuzují „cenu za nošení“ („Cost per Wear“). Jako příklad můžeme vzít tričko za 1 000 korun. Pokud ho oblékneme alespoň padesátkrát, cena za jedno jeho nošení vyjde na 20 korun. Pak už se tričko za sto korun, které po prvních prání ztratí svůj tvar nebo se na něm začnou objevovat žmolky a na sebe ho kvůli tomu vezmeme jen párkrát, nezdá jako zas až tak výhodná koupě.

Levnější variantou jsou samozřejmě nákupy v secondhandech, bleších trzích nebo on-line bazarech. Novou možností jsou v posledních

letech také výměnné akce převážně právě oblečení, tzv. swapy.

Ať nakupujeme kdekoli, měli bychom se kriticky zamyslet, jestli chtěné oblečení vezmeme na sebe alespoň 30× a jestli se nám bude dobře kombinovat s dalšími kousky našeho šatníku. Pokud víme, že tento typ oblečení neunosíme, ale potřebujeme ho třeba na jednu společenskou nebo sportovní akci, můžeme se porozhlédnout, jestli by si ho nešlo jen vypůjčit.

A poslední doporučení propagátorek udržitelné módy je zkusit si poškozené oblečení opravit, upcyclovat nebo i celé šít, uháčkovat či uplést. Je to nepřenositelná zkušenost, kolik práce ve skutečnosti stojí za výrobou jednoho kousku oblečení.

Typy pro více informací:

- » Natália Pažická – instagramový profil [nataliapazicka](#) a podcast Fashion Session
- » Veronika Dušková – instagramový profil a kanál na YouTube [VEDU_clothing](#)
- » Magazín Slowfemme – [slowfemme.com](#)
- » Spolek NaZemi z. s. – [nazemi.cz](#)

Ing. Zdeňka Vítková vystudovala Českou zemědělskou univerzitu, obor Aplikovaná ekologie. Je redaktorkou Pražské EVVolute.

Zdeňka Vítková

Co s vyřazeným textilem?

Ročně se v Česku podle ministerstva životního prostředí vyhodí okolo 180 tisíc tun textilu. Pro lepší představu to je zhruba tolik, jako by každý z nás každý týden vyhodil jedny džíny, vysvětluje cifru ekologická organizace Arnika.

Přestože velká část starého oblečení, bot nebo bytového textilu stále končí v černých popelnících a později na skládkách nebo spalovnách, být tomu tak nemusí. Zachovalé a čisté kousky oblečení mohou najít svůj druhý život u lidí v těžké situaci nebo pomoci dobročinným organizacím, z obnošenějších kousků mohou pak vzniknout nové výrobky.

Co se děje s textilem hozeným do kontejneru?

Nejsnadnější cestou, jak dát vyřazenému textilu z domácnosti druhou šanci, je jeho odnesení do některého z kontejnerů na textil. V Praze oblečení a další věci sbírá nyní několik společností: POTEX, KlokTex, Diakonie Broumov a Textil Eco.

Staré ručníky a deky mohou ještě skvěle posloužit v útulku pro opuštěná zvířata.

Snímek je vygenerován pomocí Chatbotapp.ai

Tyto společnosti sebrané oděvy třídí a podle jejich stavu s nimi dál nakládají. Funkční a čisté oblečení darují lidem v obtížné životní situaci. Podle Kateřiny Kučerové ze společnosti POTEX je možné použít pro účely charit

zhruba 36 % darovaného textilu. „Využijeme veškerý textil, obuv, doplňky, batohy a tašky, hračky i ložní prádlo,“ vyjmenovává Kateřina Kučerová věci, které je možné do jejich kontejnerů vhodit a dát jim druhou šanci.

Největší nedostatek je pánského oblečení. „Je to dané tím, že muži většinou méně nakupují a nosí vše tzv. do roztrhání. Nemají tedy nakonec mnoho k vyřazení,“ objasňuje Kateřina Kučerová. Velká poptávka je ze strany charit také po zimním oblečení. „Střádáme ho pro naše neziskové organizace po celý rok, abychom je mohli v sezóně zásobovat,“ popisuje fungování v organizaci POTEX.

Větší část sesbíraného textilu, která je poškozená nebo nevyužitelná, jde na recyklaci. Z obnošeného textilu tak mohou vzniknout například izolační a výplňové materiály, čisticí textilie nebo koberce do automobilů. Recyklace oblečení však není tak jednoduchá jako v případě jiných odpadů. Oblečení je většinou vyrobeno ze směsi různých vláken, které se už nedají dobře oddělit. Recyklaci komplikují také jeho další prvky – knoflíky, zipy a dekorace.

Diakonie Broumov vybudovala vlastní třídicírnu a sama zpracovává textil, který už není vhodný k nošení, na čisticí plachetky. Kromě toho vyvíjí společně s Technickou univerzitou v Liberci technologii na výrobu stavebních desek TXB z vytríděného textilu.

Se špinavým, zapáchajícím a jinak znehodnoceným textilem, který už není možné nijak využít, musí zmiňované společnosti naložit

Někdy jsou kontejnery přeplněné. Stačí zavolat provozovateli, zpravidla rychle zjedná nápravu. Vyzkoušeno. Foto: Martin Mach Ondřej

na vlastní náklady jako s odpadem. Apelují proto na dárce, aby bylo takového odpadu co nejméně. POTEX uvádí, že odpadu, který už se nedá nijak zpracovat a je likvidován, je okolo 5 %.

A jak s oblečením před vhozením do kontejneru naložit, aby se nezneškodil ani cestou, ani při třídění na třídící lince a mohl posloužit dále? Nejdůležitější je věci pečlivě zabalit do tašky nebo pytle tak, aby se nerozsypal. A také spárovat boty třeba svázáním k sobě, aby zůstaly i během svážení a třídění stále pohromadě.

Komu darovat textil napřímo?

Nepotřebný textil je také možné darovat charitativním organizacím napřímo.

V Praze funguje například v holešovické tržnici Nadační fond Šatník pomáhající samoživitelkám a samoživitelům. Oděvní banka sídlící v Troji a založená Klubem svobodných matek poskytuje dnes pomoc už nejen rodičům a dětem, ale i dalším ohroženým sociálním skupinám. Svůj šatník má v Karlíně i Arcidiecézní charita Praha nebo Farní Charita Praha 4 – Modřany.

Další možností jsou organizace pracující s lidmi bez domova, azylové domy, sklady věcí pro pěstounské rodiny a podobně.

Některé organizace poskytující sociální služby provozují i své dobročinné secondhandy. Jsou jimi například obchody Cesta domů, Koloběh, Sue Ryder nebo Comeback Shop Progressive. Výtěžek z prodeje darovaných věcí pak používají ke své hlavní činnosti nebo díky němu vytváří pracovní místa pro znevýhodněné. Secondhandy Nadace Moment ze svého výtěžku podporují další neziskové projekty, včetně ekologických.

Darované oblečení těmito organizacím by mělo být, aby ještě splnilo svůj účel, čisté a neponičené. Ideální je podívat se předem na webové stránky organizace, případně se zeptat, o jaké věci mají zájem a zda na ně mají dostatečné skladovací kapacity.

Některý vyřazený textil z domácností využijí i útulky a záchranné stanice pro zvířata. Stará čistá bavlněná prostěradla nebo ručníky, co se netřepí, najdou uplatnění například v záchranné stanici. I do ní je ale ovšem potřeba předem zavolat, zda mají pro darované věci aktuálně místo. „My, jako Pražská zvířecí záchranka, bereme v podstatě jen ručníky a také máme omezené skladové prostory,“ uvádí Katka Landová z Pražské zvířecí záchranky.

Zejména psi útulky upotřebí deky. „Nejlepší jsou klasické deky. Plněné prošívané skrývají nebezpečí, že je pejsci mohou potrhát,

spolknou náplň, a mohou si tak přivodit vážné zdravotní potíže,“ vysvětluje Bronislav Mazáč z Útulku a odchytové služby Troja. Dárci tam mohou s věcmi přijít prakticky kdykoliv a není třeba se dopředu ohlašovat. Textilie, které se dají každý den prát, je možné poslat nebo dovést také do útulku koček v Dolních Měcholupech. Čisté ručníky a deky využije i spolek Pet Heroes. „Poslouží nám pro zvířata do přepravek, na úklid a podobně,“ sdělila Lucie Klimentová.

Nepotřebný textil jde samozřejmě darovat a vyměňovat si i v rodině a mezi známými. Nebo zanést a směnit na tzv. swap, jehož fungování popisuje rozhovor tohoto čísla.

Ing. Zdeňka Vítková vystudovala Českou zemědělskou univerzitu, obor Aplikovaná ekologie. Je redaktorkou Pražské EVVOLuce.

Martin Mach Ondřej

Pleny

V tomto čísle Pražské EVVolute se věnujeme textilu. Látky nejrůznějšího druhu mají nejrůznější využití. Jedno je specifické a my mu věnujeme vlastní článek. Budeme se bavit o látkových plenách.

Látkové pleny mají dlouhou historii až do starověku. Nicméně moderní látkové pleny, tak jak je známe dnes, se začaly vyvíjet až v průběhu 19. a 20. století. Průmyslová výroba moderních látkových plen začala v první polovině 20. století, přičemž se technologie a materiály postupně zlepšovaly.

První moderní látkové pleny byly vyrobeny z bavlněné látky a měly podobu obdélníkových kusů látky, které se skládaly a připínaly kolem dítěte. Postupně se vyvíjely různé typy látkových plen s různými způsoby upevnění, absorpčními vrstvami a různými vylepšeními.

Amelie v látkové plence. Foto: Donnie Ray Jones / Flickr. Licence: CC BY 2.0

Důležitým milníkem bylo vynalezení voděodolného materiálu, který se začal používat jako vnější kryt plenky (tzv. svrchňáky), což zvýšilo praktičnost látkových plen.

V současné době existují různé druhy a varianty látkových plen, včetně různých barev a potisků.

Jednou ze základních předností látkových plen je, že jsou opakovaně použitelné, protože se dají vyprat. Díky tomu vycházejí z celkového environmentálního hodnocení jako šetrnější varianta. A to i přesto, že se musí prát a sušit.

Musíte je prát a sušit. Někoho to baví, někoho ne. Foto: Katia Strieck / Flickr. Licence: CC BY-NC-SA 2.0

Používání látkových plen má i několik praktických nevýhod. Pro někoho může být nutnost prát, sušit a skládat pleny nepohodlná. Látkové plenky taky neposkytují takový savý výkon jako papírové pleny.

Látkové plenky jsou také objemnější než jednorázové, což znamená, že zabírají více místa ve skříni i při cestování. Pro některé lidi může být manipulace s mokřými a špinavými látkovými plenkami nepříjemná.

Další nevýhodou je vyšší počáteční investice, protože jedna látková plena stojí víc než plena jednorázová. Při dlouhodobém

Použít a vyhodit. Foto: Inga Munsinger Cotton / Flickr. Licence: CC BY 2.0

Množství jednorázových plen za jeden den. Když se zadaří, je toho hromada. Foto: sean dreillinger / Flickr. Licence: CC BY-NC-SA 2.0

Menstruační kalhotky vypadají jako obyčejné kalhotky. Foto: Vulvani / Wikimedia Commons. Licence: CC BY-SA 4.0

používání vyjdou látkové pleny levněji. Látkové plenky také nemusí být v obchodech tak snadno dostupné jako jednorázové plenky.

Je důležité si uvědomit, že tato negativa jsou relativní a záleží na individuálních okolnostech a preferencích.

Někteří lidé mohou praní a sušení látkových plen považovat za relaxační, zatímco jiní to mohou vidět jako zbytečnou zátěž. Některé rodiny mohou upřednostňovat ekologický aspekt látkových plen, zatímco jiné mohou klást důraz na pohodlí jednorázových plen.

Rozhodnutí o tom, zda používat látkové, nebo jednorázové plenky, je individuální. Je dobré si obě varianty vyzkoušet a vybrat si tu, která je nejlepší pro vás a vaše dítě. Je dobré mít na mysli, že rozhodovací situace není buď, anebo.

Je zcela v pořádku pro běžný, klidový provoz používat látkové pleny. A pro náročnější provoz, třeba na cestování, použít jednorázové pleny.

Dámy, na slovíčko!

Víte o tom, že existují pratelné látkové vložky? Nebo pratelné menstruační kalhotky? Nebo menstruační kalíšek? Všechny tyto potřeby mají společné to, že se dají používat opakovaně, netvoří tedy zbytečný odpad.

Martin Mach Ondřej je šéfredaktor *Pražské EVOLuce*.

Jan Moravec

Do Radotínského údolí nejen za motýly

Rok 2024 vyhlásil Český svaz ochránců přírody Rokem motýlů.

Když jsem se ptal kamarádky, kam by v Praze pozvala někoho „na motýly“, neváhala ani chvíli. Radotínské údolí. Nad Maškovým mlýnem, co je Pražská pastvina.

Tuto osobní zkušenost potvrzují i „tvrdá data“. Zalistujeme-li v publikaci *Denní motýli Prahy – atlas rozšíření*, vydané před dvěma lety, nemůžeme si nevšimnout, že právě v místech horní části Radotínského údolí je tečka u naprosté většiny v publikaci zmíněných motýlů.

A dle závěrečného souhrnu se v přírodní rezervaci Radotínské údolí vyskytuje 82 druhů

denních motýlů (včetně vřetenušek), což je s přehledem nejvíc ze všech „motýlích“ lokalit na území Prahy.

Zdejšími vlajkovými druhy je modrásek východní. Jde o motýla v Čechách kriticky ohroženého a na Moravě vymřelého. Právě jihozápadní část Prahy patří k důležitým centřům jeho výskytu. Populace zde není nijak silná, ale v posledních letech díky pastvě výrazně posiluje.

Modrásek východní, vlajkový druh Radotínského údolí. Foto: xuleescu.g / Flickr. Licence: CC BY-SA 2.0

Modrásek jetelový a modrásek ušlechtilý jsou v Praze v současnosti známy pouze z Radotínského údolí, celkově však nejsou zdaleka tak vzácní.

Také pro pestrobavce petrkličového, nepřiliš známého motýla na první pohled podobného hnědáskům, je Radotínské údolí

v současné době jediným místem, kde se s ním lze v Praze setkat.

*Radotínské údolí. Místní stepi sešlap nevdí.
Foto: Jan Moravec*

Další motýlí ikonou Radotínského údolí je okáč metlicový. Je dalším z druhů, kterým v republice akutně hrozí vymření a na jehož záchranu je zde vynakládáno značné úsilí.

Významnou skupinou motýlů jsou pro Radotínské údolí nenápadní soumračníci. Soumračník žltoskvrnný má dnes jedinou známou populaci v Praze v lomu na Cikánce.

Další čtyři zdejší druhy lze najít jen na několika málo místech v Praze.

Pro vřetenušku pozdní je dnes Praha významným útočištěm v rámci celé České republiky a oblast kolem Zadní Kopaniny je jednou z nemnoha v Praze, kde dosud přezívá.

Ploskoroh pestrý je krásný až motýlově, ale motýl to není. Foto: Jan Moravec

Vřetenuškám blízce příbuzný zelenáček devaterníkový zde má jedinou lokalitu v Praze. A najdeme zde i další tři druhy zelenáčků (pro laiky obtížně rozlišitelné), z nichž ani jeden není v Praze běžný.

Velmi kuriózními motýly jsou nesytky, které díky svým průhledným křídlům připomínají spíš nějaké pestřenky či samotářské včely. Naopak další ze vzácností radotínských stepí, ploskorohy pestré, by si díky jejich nápadným černožlutým křídlům asi leckdo s motýly spletl, přestože mezi motýly vůbec nepatří; jsou příslušníky řádu sítokřídлых.

V Radotínském údolí samozřejmě nenajdeme jen motýly. Zdejší druhové bohatství zahrnuje i množství brouků, blanokřídлых, plazů, rostlin...

Tak se pojďme podívat do terénu. Z autobusu vystoupíme na zastávce Maškův mlýn a hned se vydáme po červené turistické značce, která stoupá křovinami zarostlým svahem.

Po 150 metrech uhýbá prudce doprava. Sice jsme v přírodní rezervaci, ale neplatí zde zákaz vstupu mimo značené cesty, tak se můžeme vydat neznačenou pěšinou rovně.

I ta uhýbá vzápětí vpravo a vyvede nás na jednu z nejkrásnějších lesostepí v Praze. Pěšina se postupně ztrácí, ale to nevdí. Stepním porostům sešlap nevdí.

Vystoupáme až k lesu, kde si všimneme jeho rozvolněného okraje, volně přecházejícího do stepi. Přesně tohle jsou prvky, které

vyhovují řadě druhů nejen motýlů. A které v naší krajině s přesnými hranicemi „zde končí les a začíná pole“ velmi chybí.

Modrásek nejmenší je nejmenší druh modráska u nás. Foto: Jan Moravec

Podle lesa jdeme vpravo, do otevřenějších partií skalní stepi. Posléze se napojíme na cestu vycházející z lesa a ta nás dovede k ohradám „Pražské pastviny“, kde se opět setkáme s červenou turistickou značkou.

Před námi se otvírají jámy vápencových lomů na Cikánci, opuštěných i dosud činných. Vpravo vybíhá hřeben ukončený velkolepým

Bez pastvy koz by se tu motýlům nedařilo. Foto: Jan Moravec

skalním defilé. A vlevo se křovinami prokousávají ovce a kozy...

Dnes se pro tuhle náhorní planinu, už těsně za hranicí přírodní rezervace, vžil označení Pražská pastvina, ale „Pražská pastvina“ ve skutečnosti není pojmenování místa, ale organizace (prazskapastvina.cz).

Pozemkový spolek tohoto jména vznikl pod křídly jedné z pražských organizací ČSOP v roce 2017. Dal si za cíl prostřednictvím komunitní pastvy obnovovat stepi. A právě zde začínal s prvním stádečkem ovcí a koz, posbíraných tehdy kde se dalo, vesměs z různých darů.

Nutno podotknout, že impulzem začít, a začít zrovna zde, byli právě zdejší motýli. Dnes už působí organizace i na řadě dalších míst v širokém okolí, stará se o desítky hektarů, stádo čítá nějakých sto hlav (nově i koňských), krom pastvy i sadaří, včelaří...

Nicméně, na druhovém bohatství ostrožny nad Maškovým mlýnem mají krom přirozené pestrosti zdejšího prostředí právě aktivity téhle party lidí nemalou zásluhu. Protože (správně prováděná) pastva je pro většinu motýlů i mnohé další živáčky ideálním způsobem péče o krajinu.

Protože právě na podobných „bláznivých nápadech“ nadšenců stojí ty největší úspěchy ochrany přírody.

Ing. Jan Moravec je pracovník Českého svazu ochránců přírody.

Návštěvnícká hra

Praha ve spolupráci se Středočeským krajem spouští Návštěvníkou hru – Putování po střediscích ekologické výchovy.

Cílem hry je představit obyvatelům Prahy a Středočeského kraje vybraná zapojená ekocentra, kde mohou návštěvou tohoto ekocentra získat jeden ze 6 dílků skládačky, schematické mapy.

Jednotlivé dílky jsou vyrobené z dřevěné bukové překližky a na zadní straně jsou opatřeny magnetem.

Na území hlavního města Prahy jsou zapojeny následující organizace – Lesy hl. m. Prahy (Ekocentrum Prales a Zookoutek Malá Chuchle), Dům ochránců přírody v Praze, Stanice přírodovědců DDM hl. m. Prahy, Středisko ekologické výchovy Toulcův dvůr a Centrum popularizace ochrany přírody U studánky poznání.

„Všechna pražská místa zapojena do hry sama o sobě stojí za navštívení. Toulcův dvůr loni vyhrál dvě prestižní ceny Adapterra awards, Zookoutek Malá Chuchle se postupně modernizuje. Většina z nich je navíc

dostupná MHD. Doufám, že návštěvnícká hra ještě více prohloubí zájem obyvatel, a především dětí o ekologii a budou se jí věnovat i nadále,” říká náměstkyně primátora pro životní prostředí a klimatický plán Jana Komrsková.

Ve středočeském kraji jsou zapojena všechna krajská střediska ekologické výchovy Středočeského kraje – Ekocentrum Huslík, Ochrana fauny ČR, Naučné středisko ekologické výchovy Kladno – Čabárna, Ekologické centrum Orlov, Podblanické ekocentrum a Vodní dům.

„Navštivte pět zapojených ekocenter Středočeského kraje a alespoň jedno na území hlavního města Prahy a sestavte si celou skládačku. Střediska ekologické výchovy v Praze nabízí řadu zábavných akcí či aktivit a v rámci většiny středočeských středisek si také můžete prohlédnout záchranou stanici

pro zraněné živočichy. Nenechte si ujít ani výstavy v Domě Natura či Vodní dům Hulice,” zve k zapojení Jana Skopalíková, radní pro životní prostředí a zemědělství Středočeského kraje.

Zapojte se do Návštěvnícké hry a poznejte zajímavá zákoutí obou krajů, rozšířte si své vědomosti v oblasti ochrany přírody nebo spojte návštěvu ekocentra s výletem do přírody.

Hra je vhodná pro všechny věkové kategorie. Počet dílků skládačky je však omezen. Neváhejte tedy a udělejte si poznávací výlet po ekocentrech obou krajů.

Aktuální informace najdete na facebookových stránkách Návštěvnícká hra – putování po střediscích ekologické výchovy.

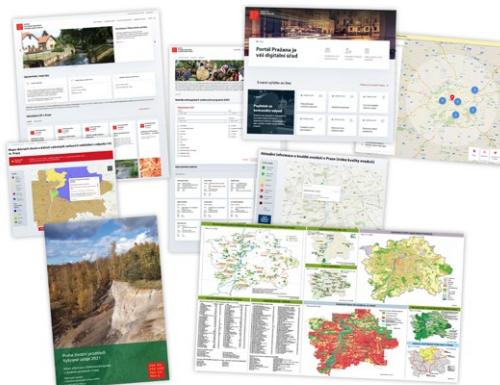
Poskytování informací o životním prostředí v Praze

portalzp.praha.eu, portalzp.praha.eu/rocnkyzp, portalzp.praha.eu/rychleinformace,
app.iprpraha.cz/apl/app/atlas-zp/, portalzp.praha.eu/infomaterialy

Posledním finalizovaným výstupem v řadě ročenek „**Praha životní prostředí**“ je komplet za rok 2019, aktuálně probíhá příprava kompletů 2021 až 2023 a distribuce jejich dílčích výstupů. Zejména školám, NNO a informačním centrům jsou určeny **tematické mapy** (*Nakládání s odpady, Ochrana přírody a krajiny, Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta v Praze*). Vydání map pro roky 2023/2024 je možné získat v tištěné podobě (formát A1) nebo si je stáhnout v podobě elektronické (včetně podrobnější A0 verze) od konce roku 2023. V rámci série výstupů „**Rychlé informace o ŽP v Praze**“ probíhá příprava vydání 2024 (zatím poslední vyd. 1/2023).

Na začátku května 2024 byla zprovozněna **nová podoba Portálu životního prostředí** hl. m. Prahy (v rámci nové podoby Portálu HMP). V rámci Portálu ŽP doporučujeme mj. **modernizované verze několika aplikací** (*Aktuální kvalita ovzduší v Praze*, *Nabídka ekologických výukových programů*, *Kalendář akcí v ŽP a EVVO*, *Produkce komunálních odpadů v Praze*) a dále množství **informačních**

a jiných materiálů v elektronické verzi pro veřejnost a zejména školy a rodiče s dětmi na adrese portalzp.praha.eu/infomaterialy, také v cizojazyčné podobě. Najdete zde také průběžně doplňovanou **sadu online přednášek** k problematice EVVO se zaměřením na učitele EVVO a studenty pedagogických oborů vznikající také za podpory hl. m. Prahy (evvoprednasky.cz). Doporučujeme také modernizované verze webových aplikací **Portál Pražana** (portalprazana.cz) a **Moje Praha – Odpady** (odpady.mojepraha.eu).

V Praze za přírodou
a NE! v přírodě

portalzp.praha.eu/zaprirodou,
portalzp.praha.eu/NEvprirode,
portalzp.praha.eu/infomaterialy

Informace jsou veřejnosti k dispozici jak v podobě tištěných informačních materiálů a publikací, tak i na internetových stránkách města. Pro letní sezonu jsou k dispozici jak nové, tak i aktualizované informační materiály, některé také v cizojazyčné podobě.

Distribuční místa:

- » Informační centrum MHMP, Mariánské nám. 2, Praha 1;
- » Vstupní hala MHMP (naproti recepci) a prostory OCP MHMP (4. patro), Jungmannova 29;
- » Turistické informační centrum PIS-PCT, Rytiřská 12, Praha 1;
- » Vybraná infocentra městských částí v Praze.

CO SE DĚJE V...

Pokoříme společně komiksový rekord?

I v letošním roce ADRA pořádá Komiksovou soutěž. Letos proběhne již devátý ročník a její obliba neustále roste.

Máte rádi komiksy? Zajímáte se o globální problémy a udržitelný rozvoj? Zapojte se

do soutěže, ve které máte možnost získat nejen věcné ceny, ale i účast na komiksovém workshopu, a vaše dílo bude součástí

vernisaže a veřejné výstavy ve Vodárenské věži na Letné v Praze. V rámci minulého ročníku se sešlo rekordních 631 komiksových děl. Podaří se nám společně s vámi toto číslo letos překonat?

Zapojit se mohou jednotlivci či třídní kolektivy od 10 do 20 let. Tématem jsou jako již tradičně Cíle udržitelného rozvoje. Soutěžní komiksy přijímáme od 1. června do 31. října 2024. Více informací naleznete na komiksovasoutez.cz.

Lidská práva na Točníku

Že vám přijde spojení lidská práva a středověký hrad Točník zvláštní? Přijďte se podívat, jak se na středověkém hradě daří komiksové výstavě Lidská práva.

Již druhým rokem máme to potěšení pozvat vás na venkovní komiksovou výstavu na hrad Točník. Během předchozích ročníků komiksové soutěže se sešlo více než 1 000 komiksů. Z těchto komiksů na Oddělení globálního vzdělávání ADRA vybíráme ty nejzajímavější a vytváříme z nich tematické výstavy.

Letošní výstava nese název Lidská práva, a kromě komiksů obsahuje i doprovodné materiály. Nově se navíc můžete těšit na online kvíz. To vše, díky podpoře kastelána Petra Zemánka, v překrásných historických

prostorách hradu Točník. Využijte prázdnin, navštivte hrad Točník a v rámci této návštěvy zjistíte, jak na problematiku lidských práv nahlíží žákyně a žáci základních a středních škol jakožto tvůrci vystavených děl. Výstavu bude možné navštívit od začátku července do konce září.

Veronika Bernhäuserová

Dotisk publikace Putování pražskými alejemi

Knihu Putování pražskými alejemi jsme vydali na konci roku 2022 a na 64 stranách v ní představujeme pražské aleje, které nás nějakým způsobem zaujaly. Tištěný náklad byl v krátké době rozebrán. Vlnu nových zájemců o výtisk této unikátní publikace jsme zaznamenali po odvysílání reportáže pořadu Z metropole. I proto jsme ve spolupráci s MHMP zajistili dotisk naší další stromové knížky a zájemci o ni již brzy obdrží svůj výtisk. V elektronické podobě je knížka stále dostupná na koniklec.cz/putovani-prazsky-mi-alejemi/.

O 2. ročník tematických stromových vycházek je mimořádný zájem

Po loňském úspěchu vycházek za památnými stromy Prahy si u nás Hlavní město Praha objednalo druhý ročník stromových vycházek pro žáky základních a středních škol. Do nabídky přibyla atraktivní trasa „Staré město a Kampa“, která je věnována nejstarším a nejmohutnějším platanům v Praze, ale i méně nápadným velikánům rostoucím ve dvorech pražských paláců a konečně i stromkům mladým, které historické centrum oživují a omlazují.

Od dubna již proběhlo 6 komentovaných stromových vycházek, kterých se zúčastnilo 141 žáků a studentů. Do konce školního roku mají školy objednáno dalších 14 vycházek. Kapacita vycházek je tak téměř vyčerpána. Pokusíme se zajistit pokračování cyklu vy-

cházek i po prázdninách. S trasami je možné se seznámit na webové stránce koniklec.cz/vychazky/. Zde najdou školy i kontakt, kde je možné vycházky předběžně poptat.

Klimastáže pokračují

Odstartoval druhý ročník projektu #KlimaStáže. Projekt vzdělává a formuje postoje středoškoláků ve věku 15–19 let ke změně klimatu, která není osudovým dějem, ale příležitostí. Soukromé i veřejné organizace poskytnou 5–10 dvojicím množství zkušeností s reálnou klima-agendou. Vyslanci škol, kteří

projdou každoročním cyklem stáží, získají schopnost kriticky formulovat vlastní závěry před svými spolužáky.

Rádi bychom expandovali i mimo Prahu – nejvíce perspektivní účastníci letošních #Klimastáží budou spoluvytvářet centra klimatické inspirace v osmi regionech. Projektem chceme v mladých aktivních lidech posílit přesvědčení o vlastních schopnostech ovlivnit dění a využít je jako příležitost pro vlastní uplatnění.

Informace o projektu je na webové stránce koniklec.cz/klimastaze.

Ekoporadna Agentury Koniklec pomáhá ochránit cennou veřejnou zeleň na Praze 10

Služby naší ekoporadny tradičně zahrnují kromě jednorázových konzultací také

dlouhodobé systémové poradenství. Od začátku roku 2024 pomáháme komunitě obyvatel domů v ulici Novorossijská poblíž vršovického Edenu ve snaze ochránit lokalitu se vzrostlými duby a dalšími dřevinami v ulici Bělocerkevská.

Po desetiletí zde na prázdném pozemku postupně vyrostlo dvacet dřevin, jimž dominuje 13 dubů. Jeden z nich je překrásným solitérem s úhlednou pravidelnou korunou, ostatní jedinci se zapojenými korunami tvoří malý hájek. Kolem najdeme vzrostlé lípy a další dřeviny.

Bohužel má tato zeleň padnout za oběť výstavbě soukromého bytového projektu. Pozemek je skutečně určen územním plánem

k zástavbě a je ve vlastnictví developera. Je tedy možné, že výjimečná zeleň, která v tomto místě izoluje obytné domy od hluku a prachu hlučné Bělocerkevské, padne za oběť výstavbě. Přitom právě tato ulice slouží a vzhledem k vývoji situace asi dlouho sloužit bude jako městský okruh pro tranzit ve směru severovýchod-jihovýchod.

Izolační zeleň, která zde byla dosazena nedávno, přitom trpí nedostatečnou údržbou v zaplevelených a vyschlých výsadbových jámách. 50leté stromy tvořící prakticky park zmizí a stabilita a kvalita lokality řádově klesne.

Pomáháme tedy v komunikaci s úřady a zapojili jsme našeho dendrologa tak, aby se pokud možno podařilo zeleň zachránit, a v případě, že to nebude možné, aby kompenzace odpovídala skutečné hodnotě a významu současné vegetace a posloužila přímo zde, v místě, kde ke ztrátě dojde.

Vzhledem k ambicím pražské klimatické politiky a ceně nových výsadeb s odpovídající perspektivou si nemůžeme dovolit ztrátu tohoto rozsahu, a to zejména v místě, kde opravdu kvalitní veřejnou zeleň jen těžko hledáme.

Mirek Lupač a David Kunssberger

Foto: Archiv AK a Mirek Lupač

Oslavy Mezinárodního dne lesních školek již po sedmé. Tentokrát na téma Sklízíme, co jsme zaseli

K příležitosti oslav Mezinárodního dne lesních školek 3. května odstartovala kampaň Asociace lesních mateřských škol, která již tradičně otevírá jednu z oblastí přírodní pedagogiky a přibližuje fungování lesních školek veřejnosti. S tématem Sklízíme, co jsme zaseli bude představena péče lesních školek o zahrady jakožto vzdělávací prostředí.

V lesních školkách se děti vzdělávají ve venkovním prostředí celý školní rok. Děti tráví většinu času (70–90 %) venku a to nejčastěji v lese či lesoparku. Významnou částí programu je ale také péče o zahrady.

Poslední mapování situace lesních školek ukázalo, že 85 % lesních školek má zahradu, kde s dětmi zahradničí. Zahrady mají školky ve svém zázemí, odkud obvykle ráno vycházejí do lesa a kam se vrací na oběd. Primárním cílem péče o zahradu není produkce zeleniny, ale především podpora učení a rozvoje klíčových kompetencí dětí. S tématem Sklízíme, co jsme zaseli přibližují lesní školky po celé republice skrytý význam této aktivity.

„Děti díky péči o zahradu v opakujících se přírodních cyklech poznávají, že péče přináší radost z viditelné práce i plody dlouhodobé činnosti. Z hlediska vzdělávání je v péči o zahradu obsaženo široké spektrum klíčových kompetencí podle Rámcového vzdělávacího programu. Děti poznávají, co vše je potřeba k tomu, aby vznikly běžně známé potraviny, jako např. chléb z obilí nebo oblíbená zelenina a ovoce, učí se zacházet s pracovními

nástroji, plánovat prostor i postupy a trpělivě se starat o rostliny, než dozrají ke sklizni. Proto je také péče o zahradu součástí Školního vzdělávacího programu mnoha lesních školek,“ říká předsedkyně Asociace lesních mateřských škol Tereza Valkounová.

Oslavy připadají na den 3. května, kdy se v roce 1993 otevřela první oficiálně uznaná lesní mateřská škola v německém Flens-

burgu. Lesní školky proto v tento den přibližují veřejnosti aktivity, které lze s dětmi na zahradě vykonávat, a jejich přínos pro vzdělávání a rozvoj.

„Pobyt na zahradě má pozitivní vliv na fyzické i duševní zdraví. Poskytuje prostor pro pohyb a fyzickou aktivitu a tím přirozeně rozvíjí motorické dovednosti, které mají přímou souvislost s rozvojem nervové

soustavy, tedy i učení. Pobyt na zahradě díky zeleni, prostoru a čerstvému vzduchu podporuje psychickou pohodu, emoční rozvoj, sebepojetí a rozvoj kognitivních schopností. Společné aktivity v zahradě navíc podporují rozvoj sociálních dovedností, jako je ohleduplnost, komunikace a spolupráce mezi dětmi i dospělými,“ dodává Tereza Valkounová.

Zahradu nabízí bohaté možnosti pro objevování a učení na základě přímé zkušenosti, kdy pozorování života rostlin a zvířat dává dětem možnost poznat koloběh látek a života v přírodě. Péče o zahradu zároveň podporuje odpovědné chování k životnímu prostředí a dává prostor pro environmentální výchovu, která je neustále přítomná (například v podobě hospodaření s vodou, půdou a s dalšími pro život nezbytnými zdroji).

Denisa Dvořáková

Oslavili jsme premiéry nových vzdělávacích filmů. Tentokrát došlo na aktuální témata

Součástí CCBC do škol je, vedle programů a přednášek, také online knihovna. Jedná se o kolekci vzdělávacích videí, která jsou doplněna pracovními listy, infokartami a slovníčky pojmů. CCBC tuto knihovnu neustále

rozšiřuje o další témata. Díky rostoucí sledovanosti, pozitivní zpětné vazbě od učitelů a podpoře hl. m. Prahy a partnerských zoologických zahrad můžete dnes ve 4 kategoriích nalézt 33 témat.

Po tajemných mlocích skvrnitých a českých užovkách, které jsme na náš YouTube umístili před 5 měsíci, přibyla na seznam nová atraktivní témata. Žákům a jejich učitelům jsme se rozhodli představit v Česku žijící velké šelmy a některé invazní druhy živočichů a rostlin. Obě témata aktuálně v naší

vlasti silně rezonují a je potřeba o nich s veřejností odborně a srozumitelně hovořit. Na tvorbě filmů se podíleli odborníci a instituce, bez jejichž podpory by nebylo možné videa vytvořit. Jmenovitě pak zoologické zahrady Liberec a Hluboká.

Rádi bychom vás pozvali ke shlédnutí, používání a šíření těchto materiálů viz ccbc.cz/

ccbc-do-skol/selmy-v-ceske-krajine/ a ccbc.cz/ccbc-do-skol/invazni-druhy-v-ceske-krajine/.

Eva Karbanová

Foto: Vladimír Čech ml. & Jiří Sochor (rys ostrovid) a Karel Holubička (vlk)

Neziskovku můžete podpořit čistkou v šatníku!

Odlehčíte domácnosti, nezatížíte životní prostředí novým odpadem, podpoříte neziskovou organizaci a koloběh můžete uzavřít doplněním šatníku o nový kousek, který by bez second handu možná skončil na smetišti.

Také vám to zní až příliš krásně, aby to byla pravda?

Česká koalice pro ochranu biodiverzity (CCBC) propojuje organizace, které se zaměřují především na péči o lokality, druhy,

populace a podporu komunit. Jedno z velkých témat ochrany přírody je znečišťování odpady a nadužívání zdrojů. Jedná se o problém, který se vine aktivitami všech našich organizací, nehledě na místo jejich působení. Proto s velkým nadšením vnímáme podporu CCBC charitativním second handem Moment, o. p. s.

Nadace Moment je síť nadačních second handů. Už 12 let vrací do oběhu nejen oblečení, ale i jiné předměty z českých domácností. Přispívají tak k cirkulaci použitelného zboží v České republice, čímž pomáhají předcházet vzniku hlavně textilního odpadu

a snaží se tak šetřit omezené zdroje naší planety. Celý zisk pak daruje českým neziskovkám. Ke dni, kdy vznikl tento článek, Nadace Moment umožnila vrátit do oběhu 1,4 milionu předmětů získaných od 3 500 dárců a vydělat více než 11 milionů Kč několika neziskovým organizacím. Aktuálně provozuje 10 obchodů, z toho 3 v Praze. V nich můžete

zakoupit pečlivě vytríděné kousky, které mohou ještě dlouho dobře posloužit.

Proces, kterým projde oblečení, které Momentu svěří dárcé, než se dostane k zákazníkovi v obchodě, vypadá následovně: dárcé věnuje vyprané kousky oblečení, jež jsou stále pěkné, ale nepříroztly mu k srdci (ale také třeba knihy, hračky, bytové doplňky, kuchyňské vybavení apod.). K tomu může využít zdarma zásilkovou službu nebo je donést osobně do některého z obchodů. Darované předměty putují do třídírny, kde proběhne pečlivý výběr těch, které jsou vhodné pro prodej. Na obchodě je prodavačky hezky vystaví, aby byly připravené k cestě do další domácnosti. Koloběh se uzavírá a ještě při něm vznikne příspěvek pro chod některé z 6 neziskových organizací, včetně CCBC.

Více informací o Nadaci Moment a jejich obchodech najdete na nadacemoment.cz.

Eva Karbanová

Prožijte léto s netopýry! Cestujte, poznávejte, hrajte si...

Konec školního roku se kvapem blíží a mnozí z vás již určitě sprádjají plány, kam vyrazí na školní výlet nebo s rodinou či kamarády o prázdninách. My zveme na výpravu za netopýry!

Máte rádi hrady, zámky či tajuplná podzemí? Pak vám při plánování cest bude skvělým pomocníkem interaktivní netopýří mapa. Ta obsahuje již více než 70 tipů na výlety za nejruznějšími památkami i přírodními krásami po celé ČR, a to právě do míst, která obývají také netopýři.

S tajuplnými létajícími savci se na těchto lokalitách blíže seznámíte s pomocí informačních tabulí, moderních dotykových panelů či díky výkladu průvodců, a nejen děti si užijí hravé pracovní listy o netopýrech na hradech a zámcích, v podzemí, v parcích či nejnověji také na téma „Netopýři ve městě“.

Na několika památkách můžete zhlédnout krátké dokumentární filmy, či dokonce živé videopřenosy z letních kolonií, kde samičky

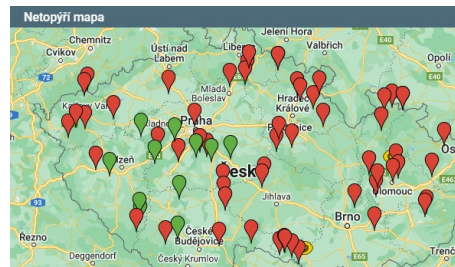
pečují o svá mláďata. Do rodinného života pozoruhodných nočních tvorů však můžete nahlédnout i z pohodlí domova, a to díky online streamu z letní kolonie netopýrů velkých obývajících podkroví základní školy v Berouně.

O tom, jak netopýři žijí a co podnikají v průběhu jednotlivých ročních období, se dočtete v netopýřím deníku. Najdete tu rovněž inspiraci pro celoroční přírodní badatelství s dětmi. Dobrodružné povahy pak jistě potěší hledání Drákulových kešek ve středních a jižních Čechách nebo honba za pokladem při luštění netopýřích questů v Praze, Třeboni, Olomouci či Českém krasu.

Nadchli vás netopýři a rádi byste je potkali opravdu zblízka, tak říkájíc tváří v tvář? Pak se nezapomeňte koncem léta vypravit na některou z akcí pořádaných v rámci Mezinárodní noci pro netopýry. Setkání se tradičně konají na přelomu srpna a září na desítkách míst po celé republice, včetně hlavního

města. Těšit se můžete na hravé a soutěžní stezky pro děti, přednášky, besedy, ukázky odchytu divokých netopýrů a večerní vycházky s ultrazvukovými detektory vedené odborníky.

Na mnoha místech se návštěvníci již tradičně setkají také s ochočenými, trvale handicapovanými netopýry nebo mohou absolvovat například netradiční prohlídky podzemí apod. Přehled akcí lze již začátkem července najít na webu netopyrinoc.cz.

Veškeré informace k výše uvedenému a mnoho materiálů volně ke stažení naleznete na webu napude.sousednetopyr.cz. Aktivitu jsou realizovány v rámci projektů financně podpořených Hlavním městem Prahou a SFŽP ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.

Olga Růžicková
Foto: Oldřich Fencel

Geologický den: přijďte zažít práci geologa na vlastní kůži!

Víte, na co používá geolog dron? A k čemu mu slouží kladívko? Přijďte se seznámit nejen s geologií jako vědní disciplínou, ale vyzkoušet si ji i v praxi.

„Dozvíte se, jak se zpracovávají geologické vzorky a zkameněliny. Ukážeme vám přípravu geologické mapy, studium minerálů pod mikroskopem, zkoumání a využití podzemní vody a tepla Země, jak se hledá koridor pro vysokorychlostní železniční trať nebo úložiště radioaktivního odpadu, rýžování zlata a těžkých minerálů, využití moderních technologií, jako jsou drony, satelitní snímky, 3D modely, virtuální realita a mnohé další,“ zve na akci s názvem Geologický den Zdeněk Venera, ředitel České geologické služby.

Česká geologická služba (ČGS) je státní garant geologických informací a působí v tomto oboru také jako jedna z nejvyšších autorit pro odbornou i laickou veřejnost. Mezi témata spojená s naším polem působnosti patří kromě zpřístupnění výsledků našich odborných činností a shromážděných dat také témata, která se dostávají do povědomí

kvůli krizím. Jedná se například o problematiku dolu Turów, suroviny pro stavební průmysl, kritické suroviny nutné pro obnovitelné zdroje energie, zásoby podzemních vod, geotermální energie, průzkum lokalit pro hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva, sesuv na dálnici D8 a další.

Bohatý program pro malé i velké proběhne v pátek 21. června od 14 do 18 hodin a v sobotu 22. června od 9 do 18 hodin v areálu České geologické služby na pražském Klárově (MHD Malostranská) v historické budově bývalého Klárova ústavu. V rámci akce bude zpřístupněna také kaple sv. Rafaela.

Upozorňujeme, že akce se koná zejména ve venkovních prostorách, proto doporučujeme v případě deštivého počasí deštníky či pláštěnky s sebou. Vstup na akci je zdarma.

Více informací na webových stránkách geologyden.cz.

Nikol Novotná

Léto a nový školní rok se Stanicí přírodovědců

Léto se kvapem blíží, pěkné počasí již teď vybízí k dobrodružným výpravám a naše myšlenky už se ubírají směrem k prázdninám.

Pěkné počasí můžete využít k návštěvě zahrady Stanice přírodovědců, která je pro veřejnost ve všední dny otevřená od 8.00 do 17.00 hodin a v sobotu od 9.00 do 17.00 hodin zdarma. Společnost Vám bude dělat rodina klokanů Bennetových s mláďaty, která již opustila vak a vesele dovádí ve výběhu. Zastavit se můžete i u svitořících papoušků vlnkovaných nebo se nechat zlákat vůní bylinkové zahrádky.

V úterý od 13.00 do 15.00 hodin a ve středu od 13.00 do 16.00 hodin je v areálu Stanice přírodovědců otevřené tropické terárium se skleníkem pro veřejnost. Vstupné je 40 Kč a snížené 20 Kč. Ve skleníku se Vám pak naskytně jedinečná příležitost pozorovat dubnová dvojčata kosmanů zakrslých a další zvířata.

Letní prázdniny budou na Stanici přírodovědců především ve znamení táborů. I letos čekají na děti naše známé základny v Lomech u Jindřichova Hradce, Lhotce u Mělníka, Vřesníku nebo Podhradí u Ledče nad Sázavou. Tábory s přírodovědnou tematikou letos doplní i tábory rukodělné určené všem tvořivým duším. Kompletní nabídku táborů naleznete na našich webových stránkách.

Kdo myslí na nový školní rok, jistě ocení, že nabídka našich kroužků pro školní rok 2024/2025 bude uveřejněna na webových stránkách 3. 6. 2024. V nabídce kromě stálíc, jakými jsou Chovatelství, Teraristika, Chemie nebo Entomologie najdete i kroužky pro předškoláky, kroužky s paleontologickou tematikou a mnoho dalších.

Více informací na ddmpraaha.cz/stanice-prirodovedcu.

Kateřina Šimáčková

H₂Ospodař! vzdělává i učitele

Jak jistě dobře víte, spolek H₂Ospodař! se dlouhodobě věnuje popularizaci vody skrze interaktivní workshopy na MŠ, ZŠ i SŠ a budování úcty k vodě u široké veřejnosti na veřejných akcích či festivalech. Od jara 2024 v rámci programu „Klima se mění a cesty vody s ním“, spolufinancovaného SFŽP ČR, připravujeme materiály i pro učitele v podobě videí, metodik a workshopů týkajících se problematiky vody.

Natočením rozhovorů s experty na daná témata Vás chceme seznámit s nejnovějšími poznatky a zajímavostmi ze světa vody. Po jejich zhlédnutí dokážete odpovědět na otázky jako: Jak klima ovlivňuje rozdělení vody na Zemi? Jak lze v krajině lépe zadržovat vodu? Co je to šedá voda a jak lze šetřit vodou v domácnosti? Jaké jsou způsoby ochlazování měst v létě? Jakým způsobem čistírna odpadních vod vytváří elektřinu či plyn? Ke každému videu pak nachystáme nabídku dalších činností, které můžete se svými žáky a studenty praktikovat během výuky.

V návaznosti na diskutovaná témata připravíme metodiky procházek po městě a v krajině. Co si pod tím představíte? Vytvoříme

materiály, které Vám názornou formou pomohou provést Vaše žáky či studenty po daném městě či krajině se zaměřením na prvky modrozelené infrastruktury, způsoby, jak město zachází s vodou, zadrž vody, vypořádávání se s horkem či možnosti revitalizace krajiny.

Nedílnou součástí programu tvoří též interaktivní workshopy – čtyři naše, které Vám přivezeme do školy, a terénní workshop u našeho partnera na [Pálečském statku](#).

Klima se mění a s ním se i nezastupitelný zdroj života na naší planetě – voda – chová jinak. Chcete vědět, jak Vy i Vaši svěřenci můžete tuto skutečnost ovlivnit? Pokud ano, kontaktujte nás prosím na info@h2ospodar.cz a my se Vám v září 2024 s materiály opět přihlásíme!

Kateřina Kohoutová
Foto: Kateřina Kohoutová

Počítáme s vodou

Projekt Počítáme s vodou v Praze pořádá již několik let semináře, exkurze a debaty, které přispívají k šíření povědomí o významu modro-zelené infrastruktury a hospodaření s dešťovou vodou v urbanizovaném prostředí.

Jednou z akcí byla i online debata s Laurou Kopeckou z pražské TSK o implementaci modro-zelené infrastruktury, při které byla představena realizace na Strossmayerově náměstí a Ovocném trhu v Praze. Záznam debaty najdete na našich webových stránkách www.pocitamesvudou.cz.

Pracujeme na přípravách tradiční mezinárodní konference Počítáme s vodou, která se uskuteční 7. listopadu v Praze, přičemž půjde o výroční X. ročník. Tato významná událost přinese příležitost setkat se s předními odborníky z oboru a vyměnit si zkušenosti nejen se zahraničními řečníky. Jedním z nich bude Martin Vysoký a Hanna Alfredsson ze švédského EDGE nebo vedoucí oddělení územního rozvoje města Vídně Jürgen Preiss.

Letošní konference se bude zabývat důležitostí detailu při implementaci modro-zelené

infrastruktury pro ochranu kvality vody. O spuštění registrace vás budeme informovat na webových stránkách projektu.

*V době vydání Pražské EVVOluce se koná exkurze za příklady hospodaření s dešťovou vodou v Praze.
Zdroj: archiv Ekocentrum Koniklec, 2023*

Chcete-li dostávat novinky nejen o akcích a aktivitách projektu, můžete se přihlásit k jejich odběru na webových stránkách projektu. Najdete tam také výstupy již proběhlých událostí a můžete využít i odborné poradenství.

Projekt Počítáme s vodou je podpořen Magistrátem hlavního města Prahy a Státním fondem životního prostředí ČR.

Monika Žitná

Co nového v podhradí?

O Velikonocích jsme pro vás otevřeli Informační středisko CHKO Křivokátsko – Křivokát, které od konce loňského roku provozujeme pro Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR.

První se rozběhl provoz turistického informačního centra, kde kromě běžných turistických informací a článků poskytujeme především informace o přírodě chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko a nabízíme dárkové předměty s přírodovědnou tematikou. Také zde najdete takzvanou vyměňovnu, tedy SWAP koutek. Můžete zde vyměňovat knihy, oblečení a semínka. Zájemci si mohou vyzkoušet hledací hru (questing) zaměřenou na zdejší přírodu. V průběhu sedmikilometrového okruhu čeká „pátrače“ celkem 17 zastavení s převážně přírodovědnými otázkami.

S otevřením „íčka“ jsme zahájili i první výstavu, Toulky přírodou ve fotografii od Tvůrčí skupiny Večernice, která sdružuje převážně mentálně handicapované fotografy. Od června na ni naváže retrospektivní výstava Jaroslava Konráda, která zachycuje 30 let kulturních událostí na Křivoklátsku.

Své brány otevřelo také pobytové středisko. Za dva měsíce provozu jsme zde uvítali několik výprav, konal se zde kurz pro hlavní vedoucí „mopíků“ (Mladých ochránců přírody)

a v blízkém okolí absolvovaly svoji praxi studentky třetích ročníků litvínovské Scholy Humanitas. Čekají nás první pobyty školních skupin, pro které chystají program naši lektoři.

Od podzimu budeme nabízet ucelené tří až pětidenní pobytové programy, můžete k nám přijet i na adaptační kurz. Pro více informací pište na krivoklatsko@ekocentrum-koniklec.cz.

Markéta Hrnčálová

Žáci pilně bádají a brzy budou prezentovat své výsledky. Město do kapsy jde do finále!

Letošní klimatický adaptační projekt Město do kapsy, který organizuje Ekocentrum Koniklec, o. p. s., neodvratně směřuje ke svému cíli. Tím bude ukázka badatelských výsledků žáků škol zapojených do projektu, následně návrh opatření a jejich realizace do konce roku 2024.

„Musím ocenit pedagogy škol, které se projektu zapojily, že se jim daří stále žáky motivovat a povzbuzovat, ukazovat jim, že jsou to právě oni, kdo může něco změnit,“ prozradil koordinátor projektu Město do kapsy Jiří Šlaj.

Žáci deseti škol si ve svém okolí vybrali lokalitu, která se jim zdá zranitelná z pohledu

klimatické změny, a pomocí plnění jednotlivých kapes ověřují své hypotézy z úvodu projektu. Nejedná se ale o pouhé sezení

u čaje o páté, jedním z hlavních pilířů je terénní badatelská práce, při které se děti ve vybraných skupinách dostávají k měřitelným výsledkům, které mezi sebou porovnávají.

„Navíc mají také zvolenou kontrolní lokalitu, kde se snaží získané údaje porovnávat se zranitelnou lokalitou. Tím mohou snáze určit, jaké řešení by mohlo přispět ke zkvalitnění prostoru, který si děti vybraly. Získávají vztah k místu, kde se denně pohybují, a přemýšlejí o významu toho místa, možnostech jeho proměny k lepšímu,“ upřesnil koordinátor Jiří Šlaj.

Řada škol si v projektu přála lektorskou výpomoc našeho ekocentra. Na ZŠ Veronské náměstí se tak jeden celý den stal lovem na lišejníky, kdy děti pod vedením Miroslavy

Řezníčkové poznávaly základní druhy lišejníků a jejich význam v podobě indikátoru kvality ovzduší. Mezi další školy, které hojně využívaly služeb ekocentra, byly ZŠ Poznávaní, ZŠ Zárubova a ZŠ Generála Fajtla.

„Pro děti to byla další motivace, když přišel lektor, kterého neznají. Snažily se mu ukázat, co už o projektu ví a jak si dávají věci do kontextu. Mikroklima a možnosti jeho pozitivního ovlivnění už pro ně nebyl jen abstraktní pojem,“ přiblížil Jiří Šlaj. Velmi oblíbenou aktivitou byla práce s termokamerou. Měřením teplot různých prostředí a povrchů děti poznávaly, jaké vlastnosti různé povrchy mají a co by se prakticky dalo dělat, aby se povrch nepřehříval.

Během května a června na školách probíhají a budou probíhat závěrečné prezentace, na kterých děti představí svá zjištění při zkoumání kapes zeleň, voda a ovzduší. Pak budou navrhopvat opatření, které bude mikroklima v okolí školy zlepšovat.

„Tradičně se objevují zajímavé nápady, které vychází přímo od dětí, a jsem rád, že se mění jejich představa o tom, že zapojení do občanského života má smysl a že je pro ně možné něco podobného dokázat,“ uzavřel koordinátor projektu Jiří Šlaj.

Ekocentrum Koniklec

Jaro a léto je v Lesích hl. m. Prahy zasvěcené jak volné přírodě, tak zahradám, protože hospodaření v krajině je naší doménou již řadu let. V metropoli to má svá specifika, k ohleduplnosti a respektu je nutné znát sousedy a jejich potřeby.

Červen tradičně patřil tajemným výpravám za pražskými netopýry, ve středu 5. června do Stromovky a ve čtvrtek 13. června do Milíčovského lesa.

Za pomoci detektoru účastníci exkurze zjistili, jak bohatý zvukový repertoár netopýři mají a jak se od sebe svými hlasy navzájem liší jednotlivé druhy, z nichž se jich sedmáct v Praze prokazatelně vyskytuje.

V pátek 7. června proběhlo tradiční kosení ve Stromovce. Již 11. ročník senoseče se uskutčil především pro ranní ptáčata, milovníky lučního kvítí, folkloru a lidových tradic. Začínalo se už od 5.30.

Ve čtvrtek, den před samotným kosněním Květnaté louky, proběhl pro zájemce ve Studiu Alta v Libni náklep a nácvik tzv. trávnic

a dožínkových písní. Nadšenci do kosení a lidovek si tak mohli vyzkoušet náklep a broušení kosačky, tedy přípravu vlastní nebo půjčené kosačky od Lesů hl. m. Prahy se vším vřady, třeba i s písní na rtu.

V Zahradnictví Ďáblice v průběhu roku probíhají oslavy k výročí jeho založení. V sobotu 15. června chystáme v prodejní době akci nazvanou Živá zahrada, kdy bude možné

nahlédnout do zázemí nejstaršího pražského zahradnictví, které zde funguje již 100 let. Na své si přijdou hlavně rodiny s dětmi.

Pro ty bude připravený bohatý program zaměřený zejména na stromy a bylinky, bude možné pozorovat včely pod drobnohledem

a dále budou děti poznávat zvířecí sousedy, kteří žijí na zahradě. Pro zájemce o samotné

zahradnictví a jeho historii budou probíhat komentované prohlídky po areálu. Slavit budeme i na podzim, hlavní akce Stoleté zahradnictví proběhne 5. října a pokračovat budeme i s rukodělnými workshopy.

O posledním červencovém víkendu si v ekocentru Prales v budově Dřevák a jejím okolí v pražských Kbعلích v rámci cyklu přednášek Se včelaři o včelách budou moci účastníci pomocí historických nástrojů vydlabat původní obydlí divokých včel, tzv. brť. Akce se koná 27. a 28. července. Na akci je nutné se registrovat (vcelari-vpraze.cz/brte-a-klaty-v-pralese-workshop-v-ekocentru-prales/), cena kurzu je 3 500 Kč.

V okolí Dřeváku je také možné najít nejrůznější herní a vzdělávací prvky zaměřené na svět hmyzu, brokovisko s velkými dřevěnými hmyzími sochami, motýlí louku s dřevěnými modely motýlího vývoje, dokončujeme včelí stezku s modely včely v nadživotní velikosti, historickým úlem, mednou krávou a pomůckami včelaře. A dokončujeme novinku apidomek.

Kontakty a více informací o akcích najdete na webu lhmp.cz.

Štěpánka Jouzová

Foto: archiv Lesů hl. m. Prahy

**Městská
část
Praha 10**

Třetí eko-setkání na Desítce

Dne 26. 3. 2024 pořádala Městská část Praha 10 již potřetí setkání ekologických organizací. Cílem bylo poděkovat všem organizacím za jejich aktivity na Desítce, představit činnosti vybraných spolků a aktivity MČ P10 v ekologické oblasti a k tématu změny kli-

matu ve městě, informovat o průběhu aktualizace strategického plánu udržitelného rozvoje MČ P10 a sdílet příklady dobré praxe mezi účastníky z ekologicky zaměřených organizací, spolků, sousedských komunit, provozovatelů komunitních zahrad, z pražské

svozové firmy či Ministerstva životního prostředí ČR.

Aktuality v ekologické oblasti na Desítce představil radní pro životní prostředí a udržitelnost Milan Maršálek. Zmínil i připravované záměry a projekty, které Praha 10 zpracovala do Implementačního plánu Strategie hl. m. Prahy na změnu klimatu, a plány na revitalizaci dalších veřejných ploch zeleně.

Účastníci setkání byli dále zástupkyněmi ministerstva životního prostředí seznámeni s možnostmi dotační podpory, která je určena pro nestátní neziskové organizace. Prezentaci vlastní dlouhodobé činnosti, realizované projekty a připravované záměry na úseku hospodaření s dešťovou vodou, předcházení odpadu či šetrné využívání půdy připravili

zástupci Střediska ekologické výchovy Toulcův dvůr a neziskové organizace Ekodomov.

Jednotlivé příspěvky a souhrnnější popis celého setkání je zájemcům k dispozici na stránce strategieprodesitku.cz.

Desítka hlásí na jaře uklizeno, ale dobrovolnický se lze zapojit i nadále!

Tradiční dobrovolnická iniciativa Společně uklidme Prahu 10 má za sebou další ročník, který se konal především o víkendů 6. a 7. dubna 2024 a je místním příspěvkem k národním úklidovým kampaním Uklidme svět a Uklidme Česko. Do čištění různých zákoutí se zapojilo doposud nejvíce organizací, sousedských komunit, zástupců škol, soukromých firem nebo místních politických subjektů. Množství vybíraného odpadu je kolem 7 tun, jejichž odvoz zajistila radnice Městské části Praha 10. Dobrovolnice a dobrovolníci celkově naplnili 5 velkokapacitních kontejnerů, které pro akci jako v minulých letech bezplatně poskytla svozová společnost AVE Pražské komunální služby, a. s.

Kromě obvyklých lokalit, kam úklidová aktivita směřuje každoročně, jako jsou třeba Malešický les, Trojmezí, břehy Botiče ve Vršovicích, les na Bohdalcích, prostor bývalé železniční trati ve Strašnicích a Vršovicích či oblast Slatin, se dobrovolníci zapojili i na

mnoha dalších místech. Dobrovolnické úklidy mají na Desítce dlouhou tradici. Díky tomu se v některých místech množství skládek významně snížilo. Bohužel i přes každoroční opakování je stále co uklízet. Poděkování směřuje všem, kteří přicházejí uklízet

pravidelně, ale i těm, kteří se letos rozhodli do úklidu zapojit poprvé. V Praze 10 se na jde mnoho lidí, kterým není lhostejné, jak vypadá okolí jejich bydliště a celkový stav veřejných ploch. Svým dílem přispěli i pracovníci a pracovníci úřadu městské části, kteří uklízeli u vlakové zastávky Praha – Záhradní Město. Potěšující je, že iniciativa vychází nejen od spolků a organizací, kteří pečují o životní prostředí, ale i zástupci soukromého sektoru, škol a v neposlední řadě i jednotlivci.

Radnice MČ úklidové akce podporuje i nabídkou pomůcek pro úklid. Pokud má kdokoliv zájem uklid zorganizovat, je možné se na tom domluvit využitím e-mailového kontaktu bezodpadu@praha10.cz. Nezbyvá než si přát, aby vyčištěná prostranství zůstala

bez odpadu pokud možno co nejdéle. Tato tradiční akce není jediným příspěvkem k čistotě města. Pokračuje i úspěšný program „Desítka bez odpadů“, který cílí vedle čistoty města a recyklace vzniklých odpadů také na předcházení jejich vzniku. Pro více informací o úklidové akci a odpadech obecně jsou k dispozici webové odkazy praha10.cz/spolecneuklidmeprahu10, praha10.cz/odpady a praha10.cz/bezodpadu.

Roman Kaštovský

Dokáže si Praha poradit s aktuálními tématy?

Na otázku, zda Praha dokáže čelit aktuálním tématům, se pokusil odpovědět cyklus tří besed Praha vs. Rozvoj měst, změna klimatu, dostupné bydlení, což jsou témata, která zazněla v Zálivu Ústřední knihovny v Praze na Mariánském náměstí 11. a 25. dubna a 2. května vždy od 18 hodin.

PRAHA

versus

11. 4., 25. 4., 2. 5.
18.00–20.00

**cyklus debat
o výzvách
současných měst**

moderuje
Matěj Michalík Žaloudek

Ústřední knihovna – Záliv
Mariánské nám. 1, Praha 1

11. 4. od 18.00

25. 4. od 18.00

2. 5. od 18.00

První z večerů nabídl otázky Jaká budou města 21. století, jak se v nich bude žít a co je největší výzvou pro budoucí architektky a urbanisty? Kdo bude rozhodovat o podobě měst, jejich samosprávy – experti, nebo

nadnárodní kapitál? A jsou strategie rozvoje měst vůbec realizovatelné?

Druhý večer se zabýval adaptací Prahy na klimatickou změnu. Praha v roce 2019 schválila Klimatický plán hl. m. Prahy do roku 2030 a chystá řadu opatření v oblasti dopravy, energetiky nebo cirkulární ekonomiky.

Poslední večer reflektoval dostupné bydlení v době, která je ekonomicky náročná a kdy se do měst stěhuje čím dál více lidí.

ČR si připomíná 20 let od vstupu do EU. „Na společný trh a otevřené hranice jsme si zvykli, v čem dalším nás Evropa a okolní státy mohou inspirovat?“, na to se zeptala nejen svých hostů organizátorka přednáškového cyklu Věra Chmelárová z Městské knihovny v Praze.

U diskuzního stolu se objevili odborníci, novináři, zástupci města i neziskových organizací, například Rozálie Kašparová, architektka a urbanistka, Prokop Vodrážka, novinář a publicista, Deník N, Martin Bursík, expert na klima a vládní poradce pro oblast životního prostředí, Petra Kolínská, ředitelka Zeleného kruhu, Jakub Nakládal, architekt, Re-set a další.

Více viz Praha vs. Rozvoj měst na l.mlp.cz/prahaversus a Městská knihovna v Praze, mlp.cz.

Letošní jaro u nás bylo opět plné aktivit. V březnu jsme u příležitosti Světového dne vody na pražských Vinohradech připravili program Studánky a prameny. Téměř čtyři stovky účastníků z řad dětí i dospělých se dozvěděly, kde jsou v Praze i jinde v České republice studánky, jak je najít, jak o ně pečovat, jaká je v nich kvalita vody a jak se

měří, jaká je spotřeba pitné vody v Praze. Někteří pražské studánky si účastníci prohlédli na velkoformátových fotografiích a získali tipy na návštěvu přírodních studánkových lokalit.

V dubnu jsme u příležitosti Dne Země a Otvírání studánek připravili podobný program pro více než stovku účastníků u studánky Žofinka v Kunratickém lese. V květnu pak vycházku za studánkami na Zbraslav a dvě exkurze pro skupiny dětí do Šárky. Na pražskou přírodu a studánky jsme zaměřili i náš

stánek na Dětském dni v Královské zahradě Pražského hradu. U příležitosti Světového dne životního prostředí jsme připravili celodenní program na tradiční akci Mikroklima v Parku Přátelství na Proseku.

Pokračujeme v odebrání vzorků vody z vybraných studánek pro laboratorní rozbor.

Výsledky průběžně zveřejňujeme v Národním registru pramenů a studánek studanky.eu. Stále také funguje naše studánková poradna pro veřejnost. Podílíme se také na realizaci projektu Vycházek za pražskými památnými stromy pro školní třídy, který realizuje Agentura Koniklec.

Naše dětské oddíly aktuálně připravují více než dvacet letních pobytových táborů po celé ČR.

Probíhá naše celoroční fotosoutěž pro každého Příroda objektivem, nejbližší uzávěrky jsou 15. 6. a 15. 9., další 15. 12. (podrobnosti viz ekosouteze.cz).

Na 21. září připravujeme Sousedskou slavnost pro děti v lokalitě Prahy 2. Obsahem budou drobné soutěže a kvízy z pražské přírody, tipy na zajímavé vycházky za studánkami v dosahu městské hromadné dopravy a odpovědi na zvědavé dotazy rodičů i prarodičů dětí.

V sobotu 5. října 2024 proběhne už 12. ročník Terénní přírodovědné soutěže Šárka v Přírodním parku Šárka – Lysolaje pro děti ze ZŠ, nižších ročníků víceletých gymnázií, oddílů, klubů, kroužků a podobných uskupení. Přihlašování bude probíhat v září, základní informace najdete již nyní na ekosouteze.cz.

Všechny akce pro veřejnost jsou pro účastníky zdarma díky podpoře hl. m. Praha, MŽP, MČ Praha 2, MČ Praha 6, MČ Zbraslav a MŠMT. Projekty nemusí vyjadřovat stanoviska donátorů.

Více informací: emop.cz, ekosouteze.cz a estudanky.eu nebo JS@emop.cz, telefon: 606 900 286.

Jana Stibralová
Foto: archiv MOP

Ekologické výukové programy pro MŠ a ZŠ

Naším nejoblíbenějším programem pro toto jaro se stal program Ze života semínka, během kterého se věnujeme podmínkám, které rostliny potřebují pro svůj růst. Během programu si děti zasadí semínka a v následujících dnech pozorují jejich růst v různých podmínkách.

Pravidelně pořádáme také exkurze do Divoké Šárky pro různé věkové kategorie od mateřských škol po druhý stupeň základní školy. Od letošního jara s námi můžete vyrazit i k řece, kde pozorujeme život u vody,

zejména vodní ptáky. Kompletní nabídku našich programů najdete na podhoubi.cz/programy/.

Ekoškola Rozárka

Zelený ostrov, který nás provází tímto školním rokem, už je opět zelený, objevili se na něm různí živočichové, a dokonce i lidé. Jeho příběh vyvrcholí společným divadlem dětí a učitelů na Letní slavnosti, kde se s ním i školním rokem rozloučíme. Starší děti si užily školku v přírodě v Osinalicích, kde je provázely příběhy stromů. V červnu je čeká ještě přespávání pod širákem.

V Ekoškole se nadále věnujeme odpadům, přišel nám další dopis od Odpadníčka, abychom zkontrolovali označení košů ve školce. Čekala nás také oprava cedule o udržování čistoty na našem místě u řeky. Někdo ji zlomil, tak bylo potřeba ji nově upevnit. V červnu nás čeká slavnostní předání titulu Ekoškoly, který jsme tento rok obhájili.

Výří výpravy

Na kroužku Výří výpravy se pravidelně potkávají předškoláci a bývalé děti z Ekoškoly Rozárky. Každý týden zkoumají trojskou přírodu, jsou venku za každého počasí. Inspiruje je příběh čtyř kamarádů putujících pouští. Díky němu se naučili různé dovednosti

– práci s mapou a kompasem, vázání uzlů a další. Máme za sebou i dvě sobotní celodenní výpravy a jedna nás do konce školního roku ještě čeká.

Letní příměstský tábor pro děti od 6 do 12 let

V termínu od 5. do 9. 8. chystáme příměstský tábor pro mladé dobrodruhy. Co nejvíce času budeme opět trávit venku v pražské

přírodě, na své si přijdou milovníci her, pohybu, přírodovědného zkoumání i tvoření. Jeden den se vypravíme na celodenní výlet do Divoké Šárky a pro zájemce je plánovaný také jeden večerní program s přespávačkou.

Základnu tábora nám poskytnou prostory Ekoškoly Rozárky v Letohradské ulici na Praze 7. Podrobnosti na podhoubi.cz/pri-mestske-tabory/.

Kontakt: Tereza Zenklová, tel. 776 356 959, terez.zenklova@podhoubi.cz.

Program Ekoškola v Praze a Středočeském kraji

V programu Ekoškola probíhají na jaře hodnotící návštěvy. Školy, které se přihlášily k jedné ze tří cest certifikace – bronzové, stříbrné nebo zelené –, si své tituly obhájily tím, že našim konzultantům prezentují, jak se u nich daří Ekotýmu jednotlivé kroky v programu realizovat.

V červnu proběhne, jako každý rok, slavnostní předávání titulů Ekoškoly neboli „Zelené vlajky“, kterou se pak škola může následující 3 roky prezentovat. K titulu se přihlášily mateřské školy, základní školy i gymnázia z celé ČR.

Všem zapojeným školám nabízíme každý měsíc online konzultace. Přihlásit se může každý, kdo má jakoukoliv otázku k programu nebo by chtěl sdílet své zkušenosti. V případě zájmu je možné kontaktovat koordinátorku Sylvii Höferovou na e-mailu ekoskola.podhoubi@podhoubi.cz.

Místo pro motýly

Entomologové z Fakulty životního prostředí ČZU v Praze minulý měsíc úspěšně dokončili projekt podpory ohrožených druhů motýlů. V rámci projektu se podařilo vytvořit nové lokality a pečovat o ty již existující pro cílové druhy denních motýlů v blízkém okolí Prokopského údolí.

Přírodní rezervace Prokopské údolí se vyznačuje velmi vysokým druhovým bohatstvím hmyzu, a proto nové lokality mohly být mnoha druhy motýlů snadno nalezeny a rychle využity, což potvrzují i biologická data z monitoringu denních motýlů. Celý projekt bylo možné realizovat i díky pomoci koz z komunitní farmy JinoFarm a dobrovolnických akcí spoluorganizovaných Ekocentrem Podhoubí. O lokality bude nadále pečováno v rámci navazujících grantů, sledovat můžete na mistopromotyly.cz.

Péče o sad

V branickém sadu na přelomu května a června probíhá pravidelná pastva ovcí, na kterou naváže údržbová brigáda, plánujeme i menší sousedské setkání.

Více informací o všech našich aktivitách a termínech akcí najdete na podhoubi.cz.

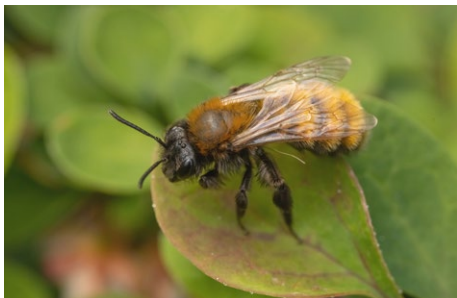
Alena Sladká

Foto: Zuzana Havlínová / Foto Havlín
a Jana Knappová (motýli)

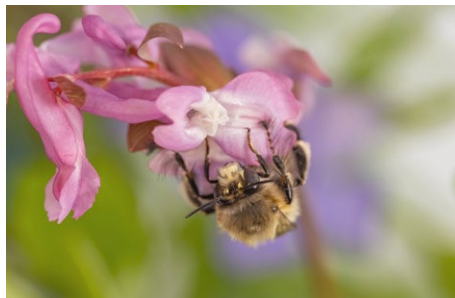
Tisková zpráva: Česká společnost entomologická vyhláší Hmyzem roku 2024 samotářské včely.

Česká společnost entomologická vyhláší v roce 2024 Hmyzem roku samotářské včely. Veřejnost chceme seznámit s jejich krásou

a významem, ale také poukázat na problematiku úbytku těchto volně žijících opylovačů. V ČR žije okolo 580 druhů samotářských včel. Jejich svět je vskutku fascinující, plný barev, tvarů i vůní. Patří sem hedvábnice, pískorypky, čalounice nebo třeba ploskočelky. Některé samotářky překvapí i svou velikostí – temně černé drvodělky dosahují délky přes dva centimetry, drobná nicotěnka nejmenší naopak dorůstá jen pár milimetrů.

Mnohé druhy jsou pestře zbarvené či pronikavě voní, jedny hnízdí v dutých stoncích a další zase v ulitách hlemýžďů. Pojmem „samotářské včely“ se zjednodušeně označují volně žijící druhy včel, řada z nich však žije velmi společenským životem. Některé, třeba dobře známí čmeláci, dokonce tvoří sociální společenství s dělnicemi a královnou. Jiné druhy naopak vsadily na parazitismus a chovají se jako kukačky v hnízdech jiných druhů včel.

Přes svůj význam a rozmanitost zůstávají samotářské včely ve veřejném prostoru značně upozaděné za včelou medonosnou. Ta je v krajině všudypřítomná, protože se jedná o plně domestikovaný hospodářský druh hmyzu. V poslední době se často objevují apokalyptické hrozby o tom, jak by naše příroda bez včel medonosných zkolabovala. Během toho tzv. „beewashingu“ však dochází k záměně zemědělství za ochranu přírody.

Samotářské včely se podílejí na ekosystémových službách a opylování rostlin mnohem více než komerční včela medonosná. O existenci dalších opylovačů z jiných skupin hmyzu nemluví.

V rámci letošního ročníku Hmyzu roku chceme veřejnosti ukázat, že může samotářským včelám pomoci. Základem je poskytnout jim na svém pozemku vhodný prostor pro jejich život a vývoj. To není těžké, postačit může ponechávání krmných květnatých pásů v trávníku či třeba kousek obnažené půdy na skalce, kde mohou včely hnízdit. K hnízdění včel může pomoci i umístění „hmyzího hotelu“. Ten musí být vybaven vhodným hnízdním materiálem. ČSE proto v letošním roce uveřejní návody, jak v nabídce hmyzích hotelů najít ty správné, které včelám doopravdy pomohou. Poradí také, jak si hotel vyrobit svépomocí. Ačkoliv popularita hmyzích hotelů v poslední době zaznamenala velký boom, entomologové netuší, kolik v ČR takových hotelů vůbec je. Nevíme ani, jak jsou které z nich úspěšné pro podporu hnízdících včel. Proto ČSE v letošním roce zve veřejnost k akci „Sčítání hmyzích hotelů“. Na webu ČSE je možné svůj hmyzí hotel přihlásit do sčítání, přiložit fotografii a údaj, kde se hotel nachází. Entomologové pak budou moci zjistit, jak běžné hmyzí hotely v Česku vypadají a jaká další doporučení ohledně hmyzích hotelů by měli lidem poskytnout.

Česká společnost entomologická vyhlašuje kampaň Hmyz roku každoročně od roku 2021. Cílem akce je představit široké veřejnosti zajímavé zástupce hmyzu a přispět tak k jejich poznání. Veřejnost zpravidla zveme k účasti na mapování či obdobném projektu, do kterého se může zapojit každý – tím si kládeme za cíl zjistit o hmyzu nové informace a vzbudit mezi lidmi zájem o entomologii, hmyz a ochranu přírody.

Informace k letošnímu ročníku Hmyzu roku na webu ČSE: entospol.cz/hmyz-roku-2024-samotarske-vcely/

Informace k akci Sčítání hmyzích hotelů na webu ČSE: entospol.cz/hotely/

Kontaktní osoba ke Sčítání hmyzích hotelů: RNDr. Ondřej Sedláček, Ph.D. – zbrd@email.cz

Kontaktní osoba k Hmyzu roku: Mgr. Albert František Damaška – aldamaska@gmail.com

Žáci pražských škol navrhovali řešení pro úsporu vody

Školáci z osmi pražských základních škol se v květnu sešli na slavnostní prezentaci svých projektů zaměřených na šetrnou spotřebu vody. Akce byla vyvrcholením druhého ročníku projektu EKOBECEDA v praxi aneb

Budme k vodě šetrní. Žáci během několika měsíců pracovali s informacemi a výukovými scénáři na téma úspory vody, účastnili se lektorského programu a na závěr navrhli úsporný projekt ve své škole. Jako ocenění za svoji aktivitu a efektivní řešení problému plýtvání vodou získaly všechny týmy

finanční dar na realizaci navrženého řešení v hodnotě 5 tisíc korun. Projekt probíhá s finanční podporou Magistrátu hlavního města Prahy a společnosti Pražské vodovody a kanalizace, a. s. ze skupiny Veolia.

V rámci projektu pracovali učitelé s metodikami EKOABECEDA aneb Budme k vodě šetrní. Téma doplnila workshopem lektorka a projektová manažerka pražského programu Petra Bednářová. Společně s žáky například řešili, co je to vodní stopa a jak je možné ji snižovat. Žáci pak měli prostor,

aby sami navrhli praktická úsporná řešení ve svých školách a rodinách, která plýtvání s vodou omezí.

„Všechny zúčastněné týmy, tvořené převážně žáky 7. a 8. tříd, následně své návrhy prezentovaly na společném slavnostním setkání.

Nejčastěji šlo o možnosti instalace perlátorů na vodovodní baterie na školních toaletách a v učebnách nebo o myšlenku zachytávání dešťové vody v areálu školy a jejího dalšího využití například pro zalévání na školní zahradě. Jinde se pro změnu zaměřili na kreativní osvětovou kampaň, která zahrnovala šíření myšlenky šetrného zacházení s vodou jak mezi žáky, tak i v širším okolí školy," upřesňuje Marcela Dvořáková, výkonná ředitelka skupiny Veolia.

„V každé škole se žáci tématu chopili jiným způsobem. Někde dělali podrobné analýzy, jinde vedli rozhovory s rodiči i učiteli nebo do svých aktivit zapojili třeba i pana školníka. Věříme, že všechny realizované projekty

mohou být inspirací pro další školy, kterým nejsou životní prostředí a jeho ochrana lhostejné,“ říká Bednářová.

Metodickou podporou pedagogů se Recyklohraní zabývá dlouhodobě. Formát tematických příruček doplněných o výukové scénáře a přílohy již zpracovalo pro osm témat. Všechny jsou k dispozici na recyklohrani.cz/cs/ekoabeceda/. Zabývají se klimatickou změnou, šetrnou spotřebou vody, předcházením vzniku odpadů, obecně environmentální výchovou, tříděním a recyklací vysloužilých mobilních telefonů, baterií a elektrospotřebičů.

Hana Ansorgová

Hostivařský Toulcův dvůr slavil a celý rok slaví 30 let

Je to již 30 let, co do starého chátrajícího dvora v pražské Hostivaři přišli první pracovníci a dobrovolníci Toulcovy dvora. Za ten čas se areál proměnil k nepoznání a stejně tak i aktivity a činnosti. Jedno je však stále stejné, láska k místu a neutuchající energie pro práci s dětmi, rodinami, širokou veřejností i pedagogy. Proto patří Středisko ekologické výchovy Toulcův dvůr mezi respektované organizace v environmentálním vzdělávání. Zároveň je jedním z prvních u nás, a tak je co slavit.

Toulcův dvůr své výročí oslavil hned dvakrát. Jednou v sobotu 20. 4. odpoledne v rámci Dne Země a následně 25. 4. galavečerem pro

Zapojené školy a oceněné projekty:

Škola	Název projektu
ZŠ Drtinova, Praha 5	Dešťová voda
ZŠ Jana Wericha, Praha 6	Kohoutková nebo páková
ZŠ Janského, Praha 13	Ekopartička šetří vodu
ZŠ Mikulova, Praha 4, 6. B	Recyklohraní – šetříme vodou
ZŠ Veronské náměstí, Praha 15	Šetření vody – školní zahrada
ZŠ Chaplinovo náměstí, Praha 5	Perlátor
ZŠ Meteorologická, Praha 4	Sběr srážkové vody
ZŠ Nad Vodovodem, Praha 10	Budme k vodě šetrní – hledáme vodní dream team

zvané hosty a partnery v Brožíkově sále na Staroměstské radnici v Praze pod záštitou manželky prezidenta České republiky Evy Pavlové, primátora Hlavního města Prahy doc. MUDr. Bohuslava Svobody, CSc. a Ministerstva životního prostředí České republiky.

Celý příběh začal dávno díky vizím a zarpulitosti zakladatelky a dlouholeté pedagožky Mgr. Emilky Strejčkové. Ta se celoživotně věnovala ochraně přírody a především vzdělávání a vlivu přírody na člověka. Areál v Hostivaři si vyhlédla již v druhé půlce 80. let. Po roce 1989 rozpadající se budovy a zarostlý areál nikdo nechtěl, a tak se jej podařilo získat pro ekologickou výchovu. Bláznivý sen se v průběhu let proměnil v místo k nepoznání.

Za 30 let přišlo na ekologické výukové programy několik generací dětí. Bylo jich 329 875, a kdyby se seřadily do těsného zástupu, stály by od Toulcova dvora až na Sněžku. Na evidovaných akcích Toulcův dvůr přivítal více než 2,5 milionu návštěvníků, stejné množství jako je počet obyvatel Prahy a Středočeského kraje.

„Tato čísla jsou jen malým výběrem z toho, co jsme dokázali,“ říká předsedkyně Toulcova dvora Lenka Skoupá a dodává: „Připravili jsme takovou malou statistiku – 30 čísel k třiceti letům a postupně ji zveřejňujeme na našich akcích či sociálních sítích.“

Jednou z akcí byl Den Země a oslavy Toulcova dvora v sobotu 20. dubna. Na příchozí čekalo odpoledne plné aktivit pro děti od více než deseti spřátelených organizací, divadlo či koncert kapely Načas. Proběhla také vernisáž výstavy fotografií ke 30 letům Toulcova dvora či slavnostní otevření nové expozice o životě na Toulcově dvoře za 1. republiky.

„Je to po 30 letech rekonstrukce expozice v nejstarší části areálu a máme z toho velkou radost,“ svěčuje se Lenka Skoupá. Bylo možné také nahlédnout do méně přístupných provozů na Toulcově dvoře – na skryté dvorečky a zahrádky. Děti z chovatelských kroužků si pro všechny příchozí připravily možnost navštívit zookoutek a dvě komentované prohlídky o zvířátkách, které samy vedly. Pamětníci i jiní zvědavci měli možnost nahlédnout do starých kronik a hlavně setkat se s přáteli, sousedy a také s mnoha současnými i bývalými pracovníky. Je jasné, že taková akce si zasloužila také dort! Ten pomohla nakrájet náměstkyně pro životní prostředí Jana Komrsková.

Po sobotním setkání s veřejností a spřátelenými organizacemi se oslava přesunula do krásných prostor Brožíkova sálu na Staroměstské radnici. Popřát Toulcovu dvoru přijeli ministr životního prostředí Mgr. Petr Hladík a jeho kolegové z Ministerstva životního prostředí. Nechyběli také zástupci hlavního

města Prahy, městských částí, hosté z organizací, institucí a firem, které svou odbornou či finanční podporou pomáhají Toulcovou dvoru a všem jeho členským organizacím následovat svoje poslání a pokračovat v prospěšné práci.

Večer hostům zpříjemnil hudebním zážitkem Antikvartet Dušana Vančury a skvělé občerstvení od naší členské organizace Enviři. Ostatně, každá z členských organizací měla v rámci večera své prezentace. Co uplynulo, jsme oslavili a teď se těšíme na to, co je před námi. Věříme, že 30 let je stále jen začátek a přejeme celému Toulcovu dvoru i jeho členským organizacím další spokojené návštěvníky, děti, pedagogy a stále dostatek nápadů a energie.

Jakub Moravec
Foto: Jakub Moravec

V Libni vzniklo nové reuse a komunitní centrum

Ve středu 17. 4. proběhlo slavnostní otevření nového Libeňského reuse a komunitního centra LIBRE. Praha 8 jej realizuje ve spolupráci s neziskovou organizací Zerowasters, která se dlouhodobě zabývá osvětou v předcházení vzniku odpadu. Reuse centrum bude sloužit nejen pro občany Prahy 8, ale i pro širokou veřejnost z celé Prahy. Kromě příjmu a prodeje věcí bude nabízet environmentální vzdělávání, upcyklační workshopy, ale i reuse dětský koutek pro rodiče s dětmi.

Libeňské reuse a komunitní centrum je pilotním projektem, který staví na třech pilířích udržitelného rozvoje. Zohledňuje environmentální, sociální a ekonomické hledisko. Se záměrem přišla nezisková organizace Zerowasters na základě výzvy Prahy 8 a Federace nábytkových bank a reuse center. Vznik centra podpoří i Hlavní město Praha.

Reuse centrum

V rámci environmentálního a ekonomického hlediska prostor přináší možnost dát věcem,

které by jinak skončily na skládce, druhou šanci. Reuse centrum je prostředkem, jak ukázat znovupoužívání jako nejúčinnější možnost předcházení vzniku odpadu. Ekonomické fungování centra je založeno na možnosti přinést a zdarma odložit věci, které jsou v dobrém stavu, ale jejich majitelé už je nevyužijí. Jedná se především o menší kusy nábytku, vybavení domácnosti, hračky a sportovní náčiní, knihy, gramodesky, dekorace a výběrově textil. Kvůli omezení velikosti prostoru bude možnost přinesení nábytku nutno předem ověřit. Přinesené věci budou následně prodávány za menší částky, tak aby se pokryl provoz centra.

Komunitní prostor

Prostor původního Libeňského světa se nachází v Pivovarnické ulici v zástavbě činžovních domů a jde o poslední původní zachovalý společenský a kulturní sál v Praze-Libni. Z této premisy vyšlo i uvažování nad využitím prostoru. Místo by mělo zůstat naplněno životem – komunitním prostorem, který mohou místní i nově přichodí využít ke spočinutí. Prostor nabídne čítárnu pro děti i dospělé, pro rodiče s dětmi, hrací koutek a posezení. Máme ambici provozovat i co-working.

Protože fungování reuse centra je především inspirací, jak nevytvářet odpad, součástí

nabídky budou workshopy na téma upcylace s tématem dávat věcem nový život.

„Provozovat reuse centrum bylo naším dlouhodobým snem. Proto jsme byli nadšení, když nás oslovila Praha 8 spolu s Federací nábytkových bank a reuse center, zda bychom nechtěli provozovat reuse centrum v prostoru, kterým Praha 8 disponuje. Naše dlouhodobé snahy totiž vždy směřovaly k předcházení vzniku odpadu a obecně k environmentálnímu vzdělávání. Když tyto snahy doplníme o reálný příklad, jak je možné dávat věcem druhou šanci, je to nejlepší spojení, které jsme si kdy mohli představit,“ říká Veronika Nováčková, ředitelka neziskové organizace Zerowasters.

O Zerowasters

Tým Zerowasters šíří osvětu, inspiruje, vzdělává o předcházení vzniku odpadu a organizuje kurzy, kde předává své znalosti a zkušenosti. Své programy pořádá jak pro veřejnost, tak pro firmy nebo základní a střední školy. Kromě Týdne bez odpadu a Zero waste výzvy organizuje například Anticenu za nejbizarnější obal nebo jiné osvětové kampaně. Více o jejich projektech a tipech, jak na udržitelnější život, najdete na zerowasters.cz.

Veronika Nováčková

KALENDÁŘ AKCÍ

Živá zahrada

15. června 2024, 9.00–14.00

Zahradnictví Ďáblice letos slaví 100 let od svého založení. Během celého roku se přímo v areálu konají různé akce a workshopy. Před prázdninami se na návštěvníky těší ŽIVÁ ZAHRADA. Dozvíte se zajímavosti ze světa stromů a bylinek, uvidíte včely pod lupou a zjistíte, kdo žije na zahradě.

Místo: K Zahradnictví 582, Praha 8

Pořádá: Lesy hl. m. Prahy

Prohlídka Toulcovy dvora s průvodcem

15. června 2024, 14.00–15.30

22. června 2024, 14.00–15.30

29. června 2024, 14.00–15.30

Pokud se chcete dozvědět něco více o Toulcově dvoře a podívat se tam, kam se běžně nechodí, přijďte na sobotní prohlídku. Podle věku a přání účastníků se dozvíte něco o historii dvora, našich hospodářských zvířatech, péči o přírodní zahradu či o unikátnosti mokřadu.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1, Praha 10 – Hostivař, infocentrum

Nuclear Energy Conference 2024: Rizika české jaderné zakázky století

19. června 2024, 10.00–15.15

Jak nahlíží na hospodářské výsledky a perspektivy účastníků tendru na výstavbu nových jaderných reaktorů v Česku odborníci z Francie, Spojených států a Jižní Koreje, odkud firmy pocházejí? Jaké byly důvody prodražení projektů v Evropě a USA?

Místo: Velký sál Supernova Enforum event space Rustonka, Sokolovská 695/115 b, Praha 8, budova R3, 6. patro

Pořádá: Calla, Hnutí DUHA a Jihočeské matky

Ostnitá krása z kambria a ordoviku – aneb co je nového ve světě ostnokožců

30. září 2024, 18.00

Přednáška RNDr. Martiny Nohejlové, Ph.D.

Místo: Národní muzeum, Václavské náměstí, Historická budova Národního muzea, přednáškový sál č. 104

Jaký byl Westfield Good Festival?

Festival udržitelné módy se konal od 3. do 12. května ve Westfield Chodov. Dva týdny plné prémiových second hand obchůdků, designérských workshopů, tematických soutěží a swap party.

Co se všechno dělo? Producent, skladatel a hudebník Iian Eskeri představil českému publiku exkluzivně svůj nejnovější snímek „Space Station Earth“ – film oslavující planetu Zemi zcela beze slov.

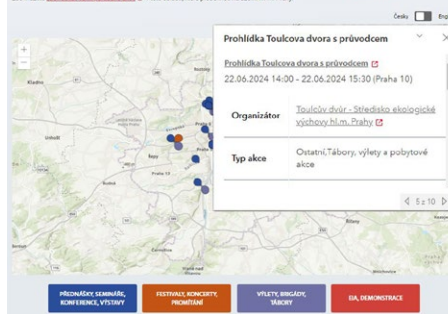
Bylo možné zajít do značkových secondhandů. Skříň shop s luxusním zbožím prémiových značek, 3 Some vintage store s unikátními kousky ve vintage stylu nebo Já na tom dělám s designovým upcyclingem běžných věcí.

Specialisté na čištění obuvi a kabelek předali své zkušenosti s čištěním tenisek a či péčí o kožené kabelky.

Kalendář akcí v oblasti životního prostředí a ekologické výchovy na území hl. m. Prahy

Kalendář akcí v oblasti životního prostředí a EVVO zobrazuje vybrané akce konané na území hl. m. Prahy související s ochranou a péčí o životní prostředí v Praze a v environmentálně upravených, výchovně a osvětově (EVVO). K dispozici je mapová verze kalendáře (viz) a také [textová verze](#). Zde můžete [zobrazit kalendář akcí](#) v této oblasti, které probíhají na území hl. m. Prahy.

Kalendář akcí v oblasti ŽP a EVVO v Praze s mapovým výstupem

Hlavní město Praha zajišťuje od roku 2013 provoz kalendáře akcí v ŽP a EVVO pořádaných na území města. Zájemcům je na webových stránkách města k dispozici přehled akcí zahrnující zejména konference a semináře, přednášky a diskuze, dílny a workshopy, ale také filmy, videoprojekce, koncerty, divadelní představení, tábory, výlety a pobytové akce a také veřejná projednávání vlivů záměrů na životní prostředí, která aktuálně probíhají nebo proběhnou na území Prahy. Kalendář je nyní k dispozici v modernizované verzi.

portalzp.praha.eu/kalendar_akci

Hmyzem roku jsou včely samotářky. Na snímku je drvodělka.

Foto: Petr Šípek / Přírodovědecká fakulta UK Praha